

Kirkon keskusrahasto 2014

Kirkon keskusrahaston tasekirja 31.12.2014

Tilintarkastajien kertomus 31.12.2014

Kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunnan toimintakertomus 2014

Vastuullisen sijoittamisen toimintakertomus 2014

KiEL eläkemenoennuste ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu
31.12.2013 ja 31.12.2014

KIRKKOHALLITUS †

SISÄLLYS

KIRKON KESKUSRAHASTON TASEKIRJA 31.12.2014.....	1
(Hyväksytty kirkkohallituksen täysistunnossa 24.02.2015)	
TILINTARKASTAJIEN KERTOMUS 31.12.2014.....	42

LIITEET

1. Kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunnan toimintakertomus 2014	43
(Hyväksytty eläkerahaston johtokunnassa 29.01.2015)	
2. Vastuullisen sijoittamisen toimintakertomus 2014.....	49
(Hyväksytty eläkerahaston johtokunnassa 29.01.2015)	
3. KiEL eläkemenoennuste ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu 31.12.2013 ja 31.12.2014 (KEVA 09.12.2014)	59

**Kirkon keskusrahasto
Eteläranta 8
00131 Helsinki
Y-tunnus 0118950-3**

KIRKON KESKUSRAHASTO

TASEKIRJA 31.12.2014

**KIRKON KESKUSRAHASTO
TASEKIRJA 31.12.2014**

	sivu
Sisällys	
Toimintakertomus vuodelta 2014	2
Tilinpäätös 31.12.2014	18
Tuloslaskelma 1.1.-31.12.2014	18
Tase 31.12.2014	19
Investointiosa 2014 ja sen toteutumavertailu	21
Rahoituslaskelma 1.1.-31.12.2014 ja sen toteutumavertailu	22
Tuloslaskelma 1.1.-31.12.2014 toteutumavertailu	23
Liitetiedot	27
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	39
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitus	41

KIRKON KESKUSRAHASTO
TOIMINTAKERTOMUS
1.1. – 31.12.2014

1. Yleistä taloudesta

Maa- ja maailmantalouden kasvu pysyi odotettua vaimeampana vuoden 2014 ensimmäisellä puoliskolla. Alkuvuoden aikana ankara talvi hydytti taloutta Yhdysvalloissa, talous kuitenkin piristyi selvästi loppuvuotta kohti. Paranevan talouskasvun seurauksena USA:n keskuspankki lopetti joukkolainojen osto-ohjelmansa ja sijoittajien huomio kääntyi vuonna 2015 odotettavissa olevaan ensimmäiseen ohjauskoronnostoon. Myös Kiinan hidastumassa ollut talous lisäsi hieman vauhtia kesän aikana. Maan talous sai syksyllä lisää tukea, kun keskuspankin politiikka muuttui elvyttävämpään suuntaan. Euroalueella olosuhteet kotimaisen kysynnän elpymiselle kohentuivat työttömyyden vähentyessä ja pankkien luottopolitiikan helpottaessa. Euroalueen vaatimattoman nousun tielle kasautui kuitenkin esteeksi heikko vientikehitys ja Ukrainan kriisiin sekä Venäjälle asetettuihin pakotteisiin liittyvä epävarmuus. Lisäksi loppuvuoden aikana voimakkaan öljyn hinnanlaskun myötä voimistunut deflaatiouhka varjosti edelleen euroalueen taloustilannetta. EKP:lta odotetaan yleisesti uusia taloutta ja inflaatiota nostavia toimia vuoden 2015 alkupuolella.

VM ennusti (joulukuu 2014) Suomen BKT:n vuosikasvuksi vuodelle 2014 0,1 %. Vuoden 2015 kasvuarvio on 0,9 % ja vuoden 2016 1,3 %. Työttömyyden rakenne on muuttunut aiempaa vaikeammaksi. Vuoteen 2013 verrattuna pitkäaikais- ja rakennetyöttömien lukumäärä on kasvanut voimakkaasti ja kasvu jatkuu edelleen myös ensi vuonna. Työttömyysaste arvio vuodelle 2014 on 8,6 %. Julkinen talous oli vuonna 2014 alijäämäinen jo kuudetta vuotta peräkkäin. Alijäämä pienenee vuonna 2015 sopeutustoimien ja talouden hienouden elpymisen ansiosta. Alijäämä on kuitenkin edelleen tuntuva ja julkisyhteisöjen velka on ylittämässä 60 prosentin rajan. Suomen kohdalla rakenteellisten uudistusten voimaansaattamisella on kiire, jotta talouspoliittinen uskottavuus säilyy ja kasvupotentiaalia saadaan keskipitkällä aikavälillä nostettua.

2. Kirkon keskusrahasto



Kirkon keskusrahaston rakenne on kuvattu yllä olevassa kaaviossa. Kirkon keskusrahastossa on kolme erillistä osaa: kirkon eläkelaitos, kirkon yhteinen toiminta ja Kirkon palvelukeskus (vuodesta 2012 alkaen). Nämä osat rahoitetaan eri tavoilla ja ne pidetään erillään toisistaan huolimatta siitä, että kaikki toimivat kirkon keskusrahaston Y-tunnuksen alla.

2.1 Kirkon eläkelaitos

Vuoden 2012 alussa tapahtuneen kirkon oman eläketoiminnan lopullisen Keva-siirron jälkeen kirkon eläkelaitoksen tehtävänä on vastata ainoastaan eläketurvan rahoituksesta ja eläkerahaston varojen sijoittamisesta. Eläkkeiden ja hoitokulujen maksamista varten siirretään kuukausittain Kevalle valtiovarainministeriön vahvistama summa eläke- ja hoitokuluennakkoina, kunkin vuoden lopullinen maksu vahvistuu seuraavan vuoden keväällä. Kirkon keskusrahaston osuudeksi Kevan hoitokuluista on vahvistettu 2,6 %. Vuonna 2014 eläkelaitoksen hoitokulut olivat yhteensä 3,1 milj. euroa.

Eläkkeiden rahoitus

Eläketoiminnan tärkein vuosittain seurattava mittari on, riittävätkö eläketoiminnan tulot eläketoiminnan menoihin (eläkkeet ja eläkehallintomenot). Tulojen ja menojen erotus siirretään eläkerahastoon. Eläke-ennusteen mukaan vuosittaiset eläketoiminnan menot kasvavat nopeammin kuin eläketoiminnan tulot, joten vuonna 2015 rahastosiirto on negatiivinen eli eläkkeitä rahoitetaan osin myös eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotoilla.

Eläketoiminta kehittyi talousarvioon ja edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

milj. euroa	2013 (tot)	2014 (tot)	2014 (arvio)	muutos 13-14
Eläketoiminnan tulot	183,8	190,8	189,2	+ 3,8 %
Eläketoiminnan menot	166,7	182,0	185,1	+ 9,2 %
Siirto rahastoon	17,1	8,8	4,1	- 48,5 %

Eläketoiminnan tuloihin sisältyy työnantajien ja työntekijöiden eläkemaksujen sekä eläkerahastomaksun lisäksi Työttömyysvakuutusrahaston maksama osuus 5,7 milj. euroa. Aiempina vuosina tämä osuus on vähentänyt eläkemenoja.

Vuonna 2014 KiEL-palkkasumma oli 511,6 milj. euroa (v. 2013 514,4 milj. euroa). Laskua edelliseen vuoteen verrattuna oli -0,5 % (v. 2013 - 0,3 %).

Vuonna 2013 kirkkotyönantajan eläkemaksu oli 28 %. Työntekijöiden eläkemaksut ovat saman suuruiset kuin muissakin järjestelmissä.

Kirkollisveroperusteisen eläkerahastomaksun kerääminen käynnistyi vuonna 2013. Maksun tarkoituksena on kasvattaa kirkon eläkerahastoa 10 vuoden ajan (2013-2022) sen varmistamiseksi, että eläkerahaston varat riittävät tulevina vuosina, jolloin vanhuuseläkemenot nousevat hyvin voimakkaasti. Kirkolliskokous vahvisti eläkerahastomaksun suuruudeksi vuodelle 2014 1,2 %, joka tuotti 10,6 milj. euroa.

Joulukuussa 2014 valmistuivat kirkon eläkemenoennuste ja eläkevastuulaskelma, joiden perusteella KiEL-eläkevastuun arvioidaan olevan 31.12.2014 noin 4 379,5 milj. euroa. Ennuste ja vastuulaskelma liitetään kirkolliskokoukselle esiteltävään toimintakertomukseen.

Tilastotietoa kirkon eläkkeistä

Kirkon eläkkeitä maksettiin vuonna 2014 yhteensä 169,9 milj. euroa, muiden maksamia eläkkeitä (Vilma-eläkkeet) 11,3 milj. euroa. Kirkon vanhuuseläkemenot olivat 148,3 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 6,9 milj. euroa (+ 4,9 %). Työkyvyttömyyseläkemenot olivat 10,1 milj. euroa (-2,8 %), perhe-eläkemenot 10,0 milj. euroa (+ 1,0 %). Muita eläkkeitä maksettiin 1,5 milj. euroa.

Saapuneet kirkon eläkelain mukaiset hakemukset ja niihin annetut päätökset

Kirkon eläkelain mukaisia eläkehakemuksia saapui Kevaan 1 637 kappaletta, mikä oli 5,2 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2013. Vanhuuseläkkeitä, osatyökyvyttömyyseläkkeitä ja osa-aikaeläkkeitä haettiin edellisvuotta vähemmän. Osa-aikaeläkehakemusten määrä laski ikärajamuutosten vuoksi. Hakemuksia oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen saapui 68 kappaletta, mikä oli 12,8 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Saapuneiden KiEL-eläkehakemusten määrä eläkelajeittain 2014 ja 2013			
Eläkelaji	2014	2013	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	815	874	- 6,8
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	492	489	0,6
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	166	172	- 3,5
Perhe-eläkkeet	149	130	14,6
Osa-aikaeläkkeet	15	62	-75,8
Kaikki	1 637	1 727	- 5,2

Keva teki 1 868 kirkon eläkelain mukaista päätöstä, joista 1 746 oli varsinaisia eläkeasioita ja loput kuntoutuspäätöksiä ja muita etuusasioita. Päätöksiä oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen Keva antoi 54 kappaletta, loput kuntoutuspäätökset koskivat ammatillisen kuntoutuksen sisältöä. Saapuneisiin hakemuksiin annettujen päätösten määrä laski 199:llä (9,6 prosentilla) vuoteen 2013 verrattuna.

Uusiin kirkon eläkelain mukaisiin eläkehakemuksiin annettuja päätöksiä Keva teki 1 186, näistä myönteisiä päätöksiä oli 1 095. Työkyvyttömyyseläkkeitä koskevista hakemuksista Keva hylkäsi 23,9 (edellisvuonna 25,7) prosenttia. Kuntoutuspäätöksistä hylkääviä oli 10,2 (edellisvuonna 20,0) prosenttia.

KiEL-päätösten määrä eläkelajeittain 2014 ja 2013			
Eläkelaji	Kaikki eläkeasiat, kpl		Muutos, %
	2014	2013	
Vanhuuseläkkeet	881	987	-10,7
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	500	579	-13,6
- joista uusia päätöksiä	198	230	-13,9
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	185	173	6,9
- joista uusia/ennakkopäätöksiä	68	81	-16,0
Perhe-eläkkeet	161	129	24,8
Osa-aikaeläkkeet	19	59	-67,8
Muut eläkeasiat	2	0	..
Kuntoutuspäätökset	120	140	-14,3
Kaikki	1 868	2 067	- 9,6

Kirkon eläkelain mukaan vakuutetut

Kirkon eläkelain mukaan vakuutettuja oli vuoden 2013 lopussa vajaa 19 000 henkilöä, joista naisia on noin 68 prosenttia. Vakuutettujen keski-ikä oli 45,8 vuotta.

Kirkon eläkelain mukaiselle eläkkeelle siirtyneet

Kirkon palveluksesta siirtyi vuonna 2014 kirkon eläkelain mukaiselle eläkkeelle 609 henkilöä. Eläkkeelle siirtyneitä oli 65 henkilöä (9,6 prosenttia) vähemmän kuin vuonna 2013.

Kirkon eläkelain mukaiselle eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,1 vuotta eli sama kuin vuonna 2013. Vanhuuseläkkeelle siirryttiin vuonna 2014 keskimäärin 64,5 vuoden iässä (64,4 vuoden iässä vuonna 2013). Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osuus oli 76 prosenttia kaikista eläkkeelle siirtyneistä.

KIEL-eläkkeelle siirtyneet ja keski-ikä eläkelajeittain 2014		
Eläkelaji	Henkilöä	Keski-ikä, v.
Vanhuuseläke	463	64,5
Täysi työkyvyttömyyseläke	41	57,9
Täysi kuntoutustuki	61	51,1
Osatyökyvyttömyyseläke	44	56,0
Kaikki	609	62,1

Kirkon eläkelain mukaisten eläkepäätösten itseoikaisumenettely

Vuonna 2014 Keva käsitteli 31 valitusta, jotka koskivat kirkon eläkelain mukaisia päätöksiä, näistä 24 liittyi työkyvyn arviointiin. Kaikista valituksista Keva oikaisi 16,1 prosenttia ja työkyvyn arviointia koskevista valituksista 12,5 prosenttia.

Keva käsitteli vuonna 2014 niistä Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan antamista kirkon eläkelain mukaisista päätöksistä, joista oli valitettu vakuutusoikeuteen, yhteensä 10 valitusta. Valituksista 7 koski työkyvyn arviointia, joista Keva ei oikaissut yhtäkään.

Sijoitustoiminta

Eläkerahaston omaisuuden arvo 31.12.2014 oli 1243 milj. euroa arvostettuna markkinahintaan. Vuoden lopussa sijoitukset olivat hajautettuina seuraavasti:

Omaisuuslaji	milj. euroa	%-osuus
Osakkeet	520,4	41,87 %
Suomi	75,7	6,09 %
Eurooppa	88,7	7,14 %
Pohjois-Amerikka	167,4	13,47 %
Kehittyvä markkina	124,9	10,05 %
Muu maailma	63,8	5,13 %
Korkosijoitukset	479,9	38,61 %
Euroalueen valtiot	62,1	5,00 %
Yrityslainat	221,0	17,77 %
Kehittyvät markkinat	93,7	7,54 %
Vaihtovelkakirjalainat	21,7	1,74 %
Rahamarkkinat	81,4	6,55 %

Muut sijoitukset	242,7	19,53%
Yhteensä	1243	100 %

Eläkerahasto kasvoi vuoden 2014 aikana 99 milj. euroa eli 8,7 %.

Vuosi 2014 oli tuotoiltaan hyvä. Vuonna 2014 eläkerahaston sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvo in oli 8,09 % Tuotto ylitti selkeästi sijoitussuunnitelmassa asetetun kuuden prosentin tuottotavoitteen. Paras kuukausituotto oli 2,23 % ja heikoin – 1,33 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin (1991–2014) sijoitustoiminnan nettotuotto pysyi edelleen hyvänä, ollen vuoden lopussa 8,23 % p.a. (reaalinen vuosituotto 6,39 % p.a.).

Eläkerahaston johtokunta on laatinut vuodesta 2014 toimintakertomuksen sekä erillisen vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksen, jotka liitetään kirkolliskokoukselle esiteltävään toimintakertomukseen.

Eläkerahaston tunnuslukuja

Seuraavassa taulukossa esitetään eräitä eläkerahastoon liittyviä lukuja vuosilta 2009 – 2014 (rahasto arvostettuna markkinahintaan):

milj. euroa	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tulos,eläke-toiminta	21,9	19,7	13,5	11,6	17,1	8,8
Tulos,sijoitustoiminta	127,8	112,9	-38,6	102,4	80,9	90,2
Rahasto 31.12.	824,5	957,1	932,0	1046	1144	1243
Eläkemeno	132,4	138,8	148,1	159,8	163,5	169,9
Rahasto/eläkemeno	6,2	6,9	6,3	6,5	7,0	7,3
KiEL-palkkasumma	493,3	503,9	507,9	516	514,4	511,6
Rahasto/palkkasumma	1,67	1,90	1,84	2,03	2,22	2,43
Kokonaiseläkevastuu	3456	4105	4296	4212	4265	4380
Rahasto/eläkevastuu (%)	23,9	23,3	21,7	24,8	26,8	28,4 arvio

Tulevaisuuden näkymät

Eläkerahasto sijoitustoiminta

Eläkerahaston johtokunnan syyskuussa 2013 hyväksymä eläkerahaston sijoitusstrategia vuosille 2014-2017 on edelleen voimassa. Strategiset tavoitteet antavat eläkerahaston toiminnalle suunnan pidemmällä aikavälillä. Strategisten tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa, että eläkerahasto pystyy suoriutumaan tulevista eläkkeistä ja pystyy tasaamaan seurakuntien eläkemaksujen kehitystä. Sijoitustoiminnan strategisena tavoitteena on eläkevastuun kattamiseksi tapahtuva varojen kartuttaminen tuottavasti, turvaavasti ja vastuulliset näkökohdat huomioiden. Kirkon eläkerahaston pitkän aikavälin vuotuinen tuottotavoite on 6 % riskitasolla 9,5 %. Alla olevassa taulukossa on esitetty

strategian mukainen allokaatio neljälle vuodelle. Allokaatio määritellään tarkemmin vuosittain johtokunnan hyväksymässä sijoitussuunnitelmassa.

Omaisuusluokka	peruspaino	min	max
Korkosijoitukset	40 %	30 %	60 %
Osakesijoitukset	40 %	30 %	50 %
Muut sijoitukset	20 %	5 %	30 %
Yhteensä	100 %		

Eläkejärjestelmän rahoittaminen

Eläkerahaston johtokunnan tehtävänä on seurata kirkon eläkerahaston riittävyyttä ja tehdä vuosittain esitys Kirkkohallitukselle seuraavana vuonna perittävän työnantajan eläkemaksun ja eläkerahastomaksun suuruudesta. Johtokunta asetti tammikuussa 2013 tätä tehtävää varten eläkejärjestelmän rahoitusryhmän. Tarvittavan maksutason suuruutta tarkastellaan Kevan vuosittain laatimien eläkemenoennusteiden sekä eläkevastuulaskelmien perusteella. Työryhmä määrittelee eläkeennusteissa käytettävät vaihtoehtoiset skenaariot koskien kirkon työntekijämäärän muutosta. Parhailtaan selvitetään myös työnantajalta perittävän palkkaperusteisen eläkemaksun ja kirkollisveroperusteisen eläkerahastomaksun keskinäistä suhdetta eläkejärjestelmän rahoittamisessa sekä eläkerahastomaksun määräytymisperustetta (kirkollisvero vai laskennallinen kirkollisvero).

Eläkerahaston eriyttäminen keskusrahaston muusta toiminnasta

Pitkään vireillä ollut kirkon eläkerahaston eriyttäminen kirkon keskusrahaston muusta toiminnasta toteutuu osana kirkon keskushallinnon uudistusta. Kirkon eläkerahastolle hankitaan oma Y-tunnus vuoden 2016 alusta lukien. Uudistus on luonteeltaan tekninen.

2.2 Kirkon yhteinen toiminta

Kirkon yhteinen toiminta -osa sisältää Kirkkohallituksen ja hiippakuntien toiminnan sekä avustukset. Pääosa avustuksista (n. 70 %) on seurakunnille myönnettäviä avustuksia. Avustuslajeja ovat verotulojen täydennys, harkinnanvarainen avustus, rakennusavustus ja yhdistymisavustus.

Kirkon yhteisen toiminnan tulos talousarvioon verrattuna kehittyi seuraavasti:

milj. euroa	2013 (tot)	2014 (tot)	2014 (arvio)	muutos 2013-14	ylitys/alitus
Kirkkohallitus	28,6	29,6	30,5	3,5 %	0,9
Hiippakunnat	11,8	12,4	13,1	5,1 %	0,7
Avustukset	10,4	9,8	10,8	- 5,8 %	1,0
Omakatteiset rahastot	0	- 0,9	0		0,9
Yhteensä	50,8	50,9	54,4	0,2 %	3,5

Kirkon yhteisen toiminnan ”säästö” budjetoituun verrattuna oli n. 3,5 milj. euroa. Suurin yksittäinen säästö aiheutui rakennusavustuksista, joita myönnettiin 1,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Vastaavasti verotulojen täydennyksiä myönnettiin 0,6 milj. budjetoitua enemmän.

Vuoden 2014 alusta omakatteisten rahastojen yli- tai alijäämää ei ole siirretty rahastojen pääomaan, vaan ne esitetään normaaliin tapaan osana yhteisen toiminnan yli- tai alijäämää. Tavoitteena on esittää rahastojen ali- tai ylijäämä läpinäkyvästi.

Kirkon yhteistä toimintaa on kuvattu tarkemmin erillisessä Kirkkohallituksen ja hiippakuntien vuosikertomuksessa.

Kirkkohallituksen talousarvioon sisältyvät määrärahat yhdeksän koko kirkon yhteisen strategisen hankkeen rahoittamiseksi. Näistä merkittävimmät hankkeet toteutuivat kertomusvuonna käyttötalousosassa alla olevan mukaisesti. Investoinnit näihin hankkeisiin kuvataan jäljempänä.

milj. euroa	2014 (tot)	2014 (arvio)	ylitys/alitus
Hengellinen elämä verkossa	0,6	0,9	0,3
IT-strategian mukaiset kehityshankkeet	3,1	3,1	0
Kirkon verkkohanke	0,1	0,4	0,3
Seurakuntavaalit	0,8	0,8	0

Kiinteistö Oy Helsingin Eteläranta 8

Kirkkohallituksen uuden toimitalon (Kirkon talo) muutos- ja korjaustyöt sekä kalustaminen valmistuivat alkuperäisen sovitun aikataulun mukaisesti heinäkuun lopussa. Hanke käsitti toimistotalon kunnostuksen kellarista 9. kerrokseen. Arkistoa varten purettiin osa rakennuksen välipohjaa 1,5 kerrostasolta ja 1. kerrokseen rakennettiin henkilökunnan ravintola. Jätekatos uusittiin, sisäpihan julkisivu ja pihakansi vesieristyksineen uusittiin (2. kerros), väliseiniä purettiin ja uusia seiniä lisättiin, lattiapintoja kunnostettiin ja osittain uusittiin, kiintokalusteita uusittiin sekä tavarahissi muutettiin henkilöhissiksi (liikuntaesteisille soveltuvaksi). Kustannukset olivat yhteensä 5 335 000 euroa, josta kirkon keskusrahaston osuus oli 4 255 000 euroa ja eläkerahaston 1 080 000 euroa. Kirkon talon kalustohankinnat olivat vuonna 2014 yhteensä n. 1 100 000 euroa, vuonna 2015 tehdään täydennys Hankintoja n. 180 000 eurolla.

Toiminnan rahoitus

Kirkon yhteinen toiminta rahoitetaan seurakuntamaksutuloilla, jotka peritään perusmaksuna laskennallisen kirkollisveron perusteella. Vuodelle 2014 kirkolliskokous vahvisti perusmaksun tasoksi 8,2 %.

Kirkon keskusrahaston tulot määräytyvät kaksi vuotta aikaisempien verotulojen perusteella (vuoden 2014 maksutulot perustuivat vuodelta 2012 toimitettuun verotukseen). Näin ollen seurakuntien verotuloissa tapahtuvat muutokset vaikuttavat automaattisesti kirkon keskusrahaston tuloihin kahden vuoden viiveellä.

Kirkon yhteisen toiminnan toimintakatteen jälkeiset erät ovat kehittyneet seuraavasti:

milj. euroa	2013 (tot)	2014 (tot)	2014 (arvio)	ylitys/alitus
Toimintakate	-50,7	-50,9	-54,4	3,5
Perusmaksu	52,5	53,5	53,5	0
Sijoitus ja rahoitus	3,0	2,7	1,5	1,2
Vuosikate	4,8	5,3	0,6	4,7
Poistot	- 3,9	- 3,6	- 4,3	0,7
Tilinpäätössiirrot		0,1	0,1	0
Tilikauden tulos	0,9	1,8	- 3,6	5,4

Seurakuntamaksujen lisäksi kirkon keskusrahasto saa tuloja sijoitustoiminnastaan. Vuonna 2014 kirkon keskusrahaston markkina-arvoltaan 28,3 milj. euron (31.12.2014) suuruinen sijoitussalkku tuotti 8,19 %, kansainvälisen ja ekumeenisen rahaston 5,6 milj. euron salkku 8,8 % ja diakoniarahaston 1,9 milj. euron salkku 11,6 %. Kuten eläkerahastossakin, myös täällä käytetään varainhoitajien palveluja ja noudatetaan vastuullisen sijoittamisen periaatteita.

Keskusrahaston sijoitussalkusta realisoitiin vuoden 2014 aikana yhteensä 10,1 milj. euroa Kipan toiminnan rahoittamiseksi sekä investointihankkeisiin. Tästä johtuen sijoitustoiminnan tuotot olivat arvioitua suuremmat.

Vuosikate oli 4,7 milj. euroa arvioitua suurempi ja poistot 0,7 milj. euroa arvioitua pienemmät. Näin ollen tilikauden tulos oli 1,8 milj. euroa eli 5,4 milj. euroa ennakoitua suurempi.

Tulevaisuuden näkymät

Toiminnan rahoitus

Vuoden 2015 seurakuntamaksutulot ovat lähes arvioidun suuruiset (54,5 milj.euroa). Vuoden 2014 kirkollisverotilitykset pienenevät - 2,2 % edellisvuoteen verrattuna. Tammikuun 2015 kirkollisverotilitysten muutos oli – 5,8 %. Tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida verovuoden 2014 laskennallisen kirkollisveron suuruutta.

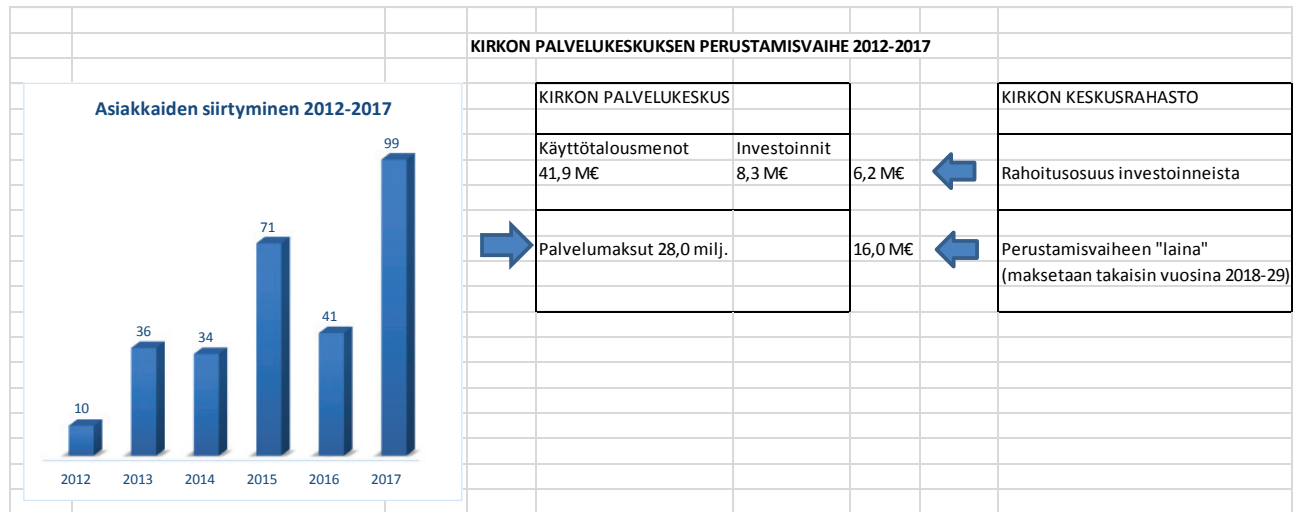
Valtion maksaman korvauksen jakaminen vuodesta 2016 alkaen

Vuonna 2016 seurakunnat eivät enää saa osuutta yhteisöveron tuotosta. Sen sijaan valtio maksaa kirkon keskusrahastolle korvausta kirkon yhteiskunnallisten tehtävien hoitamisesta 114 milj. euroa. Korvauksen jakomalli esitellään kirkolliskokouksen hyväksyttäväksi toukokuussa 2015. Tämä hetken suunnitelmien mukaan 107 milj. euroa jaettaisiin seurakuntatalouksille euroa/kunnan jäsen mukaisesti, jolloin korvaus olisi n. 19,50 euroa kunnan jäsentä kohti vuodessa. Korvauksesta 2,0 milj. euroa jätettäisiin kirkon keskusrahastoon käytettäväksi kirkon yhteisen jäsenrekisterin Kirjurin perusylläpitotyön ja kehitystyön kustannuksiin. Korvauksesta erotettaisiin lisäksi 5,0 milj. euroa seurakuntatalouksien kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten kunnossapitoon, tämän määrärahan jakaisi vuosittain kirkkohallituksen täysistunto. Edellä kuvattujen rahavirtojen muutosten jälkeen tavoitteena on alentaa seurakuntien perusmaksu 7,5 %:iin vuodesta 2016 alkaen.

Katajanokan kiinteistöjen myynti

Kirkon vanhan toimitalon Satamakatu 9-11 kiinteistöjen ja kirkon eläkerahaston omistaman Kiinteistö Oy Luotsikatu 1:n osalta tehtiin lokakuussa 2013 sopimus kaupan toteuttamisesta sekä kiinteistökaupan esisopimus. Esisopimuksen yhteydessä ostaja Kalevala Rakennus maksoi Satamakatu 9-11 kiinteistöjen osalta ennakkomaksuna 2 milj. euroa. Kokonaiskauppahinta oli 28,1 milj. euroa. Ostaja toimii yhdessä Quorum Rahastoyhtiö Oy:n kanssa. Eläkerahaston omistaman kiinteistö Oy Luotsikatu 1:n osalta kauppa saatettiin loppuun vuonna 2014. Kiinteistöille haetaan yhdessä ostajatahon kanssa asemakaavan muutosta siten, että yhteistyöllä pyritään muuttamaan nykyinen kiinteistöjen asemakaava pääsääntöisesti asuinkäyttöä vastaavaksi. Kaavamuutoksen on ilmoitettu olevan kaupunkisuunnittelulautakunnan käsiteltävänä helmikuussa 2015.

2.3. Kirkon palvelukeskus



Yllä olevassa kaaviossa kuvataan Kirkon palvelukeskuksen perustamisvaiheen 2012 – 2017 rahavirtoja.

- 1) Alkuperäisen suunnitelman mukaan 124 seurakuntataloutta oli siirtymässä 2017 Kipan asiakkaaksi. Vuodelta 2017 asiakkaiden siirtymistä on saatu aikaistettua 25 asiakkaan kohdalla.
- 2) Kipa otti asiakkaita vastaan vuoden 2013 aikana kolmessa erässä ja siirtyi vuoden 2014 alusta yhteen asiakaserään.
- 3) Muutamia suuria asiakkaita keskeytti siirtymisen ja näistä aiheutuneet tulojen menetykset aiheuttivat siirtymäkauden velan kasvun.
- 4) Kipan siirtymäkauden käyttötalouden menoarvio on pysynyt arvioidussa tasossa, kun taas tuloarvio on laskenut johtuen muutoksista siirtymisaikataulussa.
- 5) Porvoon toimipiste perustettiin 1.9.2013 ja ruotsinkielisille seurakuntatalouksille tuotettavat palvelut siirrettiin Porvooseen.
- 6) Johtokunnan esityksestä kirkkohallituksen täysistunto teki 1.4.2014 päätöksen, että Lahden ja Kuopion toimipisteitä ei perusteta.
- 7) Alkuperäisen suunnitelman mukaan Kirkon keskusrahaston antama perustamisvaiheen laina Kirkon palvelukeskukselle oli 11,6 miljoonaa euroa, keskusrahasto määritteli siirtymäkauden lainakatoksi 16 miljoonaa euroa. Laina on arvioitu maksettavan takaisin vuosina 2018 - 2029.
- 8) Palvelumaksujen korottamisen välttämiseksi 2018 on haettava mahdollisia säästökohteita. Kipan merkittävimmät kustannuserät ovat henkilöstömenot, IT-menot ja tilavuokrat.

Kipan talousarvion erityisperusteluissa nostettiin esille talousarvion toteutumiseen liittyviä haasteita ja valmisteluun liittyviä epävarmuustekijöitä, joita ei voi tarkasti arvioida. Erityisesti asiakkaiden siirtymiseen liittyvät muutokset aiheuttavat haasteita tulojen arvioinnissa. Asiakkaiden siirtymismuutoksiin vaikuttavat monet toimintaympäristössä olevat tekijät kuten kuntarakennemuutokset, rakennemuutokset kirkon sisällä ja erilaiset yhteistyömallit seurakuntien välillä sekä seurakuntien taloushenkilöstössä tapahtuvat muutokset kuten eläköitymiset. Asiakkaiden siirtymiseen liittyvät muutokset tuovat oman haasteensa palvelukeskuksen henkilöstöresurssisuunnitteluun. Näyttäisi siltä, että asiakkaiden siirtymiseen on varauduttava Kipassa vielä enemmän etupainotteisesti, jotta riskitön palvelutuotanto voidaan toteuttaa. Myös Kipan uusien työntekijöiden perehdyttäminen on vaatinut enemmän resursseja kuin alkuperin arvioitiin. Porvoon toimipisteen perustaminen ja henkilöstön perehdyttäminen veivät merkittävän määrän Oulun toimipisteen henkilöstöresursseja. Kipan taloutta tuleekin tarkastella kokonaisuutena siirtymäkaudella 2012 - 2017.

Kirkon palvelukeskuksen tuloslaskelma 2015 ja toteutuneet investoinnit:**Tuloslaskelma**

	TA 2014	Toteuma 2014	Tot vs. TA %
TOIMINTATUOTOT			
Toimintatuotot	3 400 000	2 555 189	75 %
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut	-5 100 000	-5 221 132	102 %
Palvelujen ostot	-2 051 000	-2 050 606	100 %
Vuokrat ja vastikkeet	-555 000	-485 816	88 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-110 000	-58 049	53 %
Muut kulut		-2 377	
Toimintakulut yhteensä	-7 816 000	-7 817 980	100 %
TOIMINTAKATE	-4 416 000	-5 262 791	119 %
Rahoituskulut		-248	
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-4 416 000	-5 263 039	119 %

*Lomapalkkavelan muutos (palkat ja sosiaalikulut) yhteensä 357 492 euroa

Toimintatuotot jäivät arvioitua pienemmäksi, tähän vaikuttivat asiakkaiden siirtymisaikatauluissa tulleet muutokset.

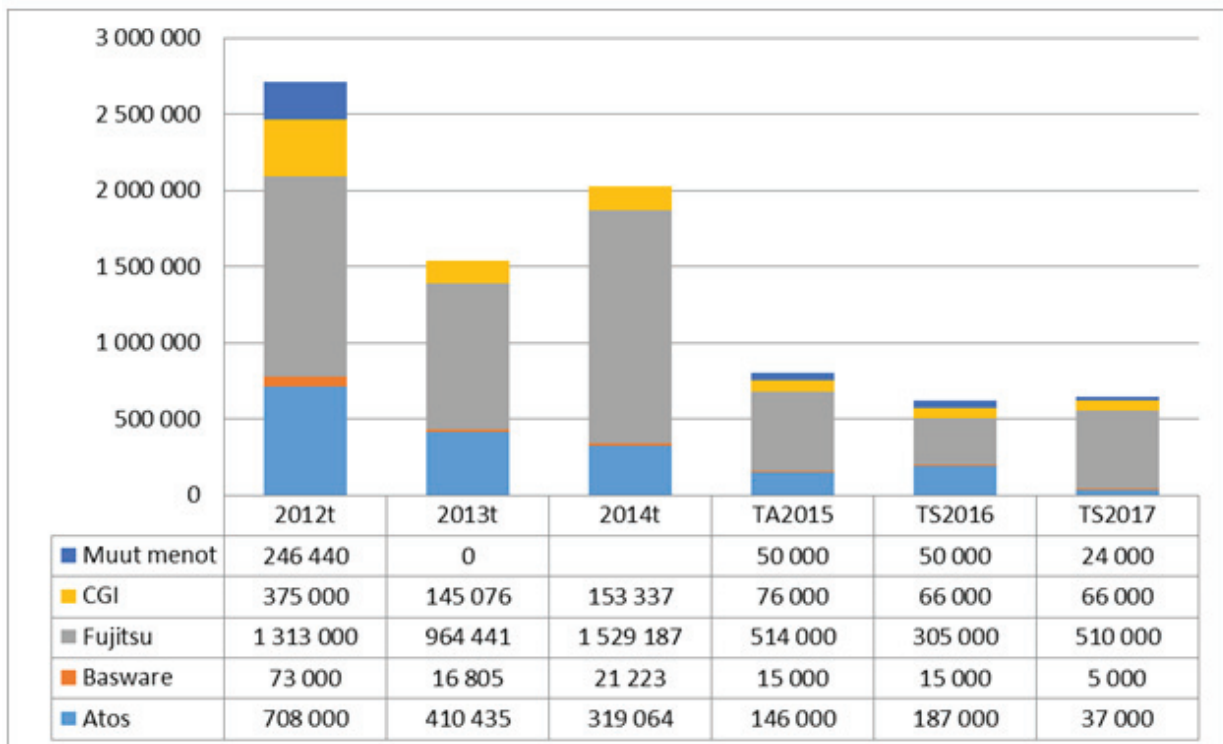
Toimintakulut kokonaisuutena toteutuivat arvioidun mukaisena.
Henkilöstömenot ylittyivät lomapalkkavelan ollessa arvioitua suurempi.

Henkilöstö	Tot. 2014	Tot.2013	Tot. 2012
Henkilöstö (LKM) 31.12.	127	95	45
Henkilöstö (HTV)	111	77	33

Vuoden lopussa vakinaisia vahvuudessa oli 101 ja määräaikaisia 26. Lisäksi harjoittelijoita oli 3.

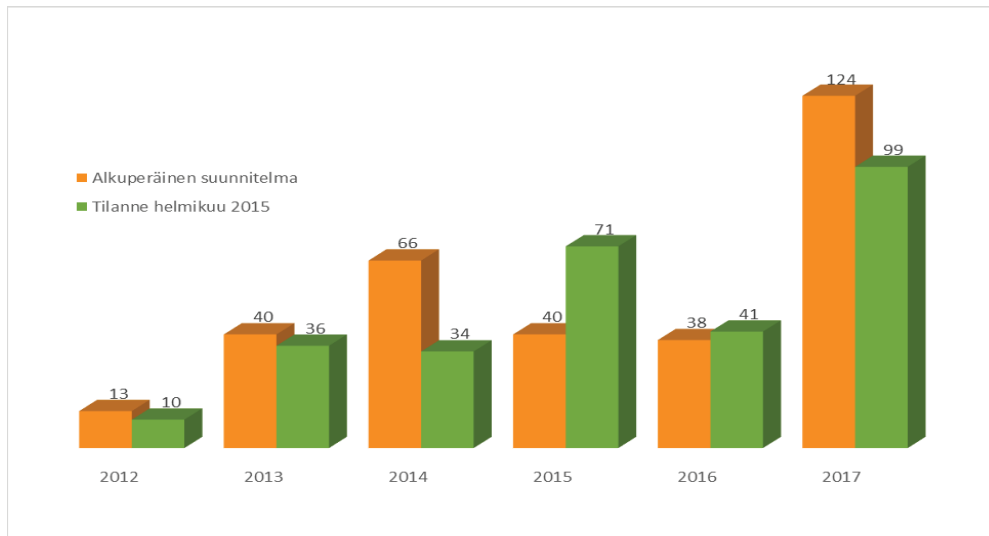


Investointeihin on varattu siirtymäkaudella 8,3 miljoonaa euroa, josta kirkon keskusrahasto rahoittaa 6,2 miljoonaa euroa. Kipan osuudeksi jää 2,1 miljoonaa euroa, joka on otettu palvelumaksujen hinnoittelussa huomioon. Kipan investoinneissa on mukana järjestelmien muutoksiin varattu määräraha. Kehittämiskustannuksia on haasteellista arvioida etukäteen vuositasolla, tämän vuoksi määrärahan käyttöä tulee tarkastella koko siirtymäkauden tasolla.



Kipa otti vastaan 71 asiakasseurakuntaa vuoden aikana ja käynnisti joulukuussa noin 41 asiakkaan vastaanoton vuodelle 2016. Asiakkaiden siirtymisen aikaistamiseen panostettiin tarjoamalla projektitukea asiakkaille kirkolliskokouksen myöntämällä määrärahalla. Vuonna 2017 siirtyville yli sadalle asiakkaalle lähetettiin markkinointikirje. Kipa järjesti myös kesäkuussa asiakkaille avoimet ovet tilaisuuden, jossa oli mahdollisuus tutustua Kipan palveluihin ja järjestelmiin. Kipa oli myös esillä useissa kirkon tilaisuuksissa. Siirtymäkaudella vuoden 2017 asiakkaista 25 on aikaistanut siirtymistään.

Asiakkaiden siirtymisen aikaistaminen tuo monenlaisia hyötyjä. Riskit vähenee kun asiakkaat saadaan vastaanotettua tasaisemmissa erissä, Kipan tietojärjestelmät saadaan nopeammin ja tehokkaammin käyttöön sekä tulojen aikaistuminen vähentää Kipan velanmäärää.



2.4 Investoinnit

Kirkon keskusrahaston investoinnit olivat seuraavat:

milj. euroa	2013 (tot)	2014 (tot)	2014 (arvio)	ylitys/alitus
Kirkkohallitus	1,8	4,9	4,0	-0,9
Kiinteistöt	0,2	0	0	0
Keskushallinnon ja koko kirkon yhteiset tietojärj. investoinnit	1,3	3,7	2,9	-0,8
Kalusto	0,3	1,2	1,1	- 0,1
Hiippakunnat	0,4	0	0	0
Kiinteistöt	0,3	0	0	0
Kalusto	0,1	0	0	0
Kirkon palvelukeskus	1,5	2,0	0,8	-1,2
Tietojärjestelmät	1,5	2,0	0,8	-1,2
Yhteensä	3,7	6,9	4,8	-2,1

Kirkkohallituksen yhteisen toiminnan IT-investoinnit toteutuivat 0,8 milj. suurempina kuin mihin talousarviossa oli varauduttu. Suurimpana kertainvestointina hankittiin talous- ja henkilöstöhallinnon raportointia varten vuoden 2015 talousarvion investointiosaan varatut lisenssit (1,0 milj. euroa) jo vuonna 2014. Vuodelta 2013 säästyti tietojärjestelmäinvestointimäärärahoja 1,6 milj. euroa, joka oli käytettävissä vuonna 2014. Kirkon keskusrahaston asianhallintajärjestelmän hankinta siirtyi edelleen vuodelle 2015. Myös kirkon tilastointijärjestelmän muutostarpeet olivat pieniä.

Seurakuntien verkkohankkeen ja seurakuntavaalien investoinnit sisältyvät Keskushallinnon ja koko kirkon yhteisiin tietojärjestelmäinvestointeihin. Eriteltyinä investoinnit ovat seuraavat:

milj. euroa	2014 (tot)	2014 (arvio)	ylitys/alitus
Kirkon verkkohanke	0,5	0,3	- 0,2
Seurakuntavaalit	0,5	0,2	- 0,3

Kirkon palvelukeskuksen investointeja on kuvattu tarkemmin yllä olevassa luvussa 2.3. Siirtymäkauden investoinnit toteutuvat etupainotteisemmin kuin mitä suunnitelmaa laadittaessa arvioitiin.

2.5. Kirkon keskusrahaston rahoituslaskelma

milj. euroa	2013 (tot)	2014 (tot)	2014 (arvio)	ylitys/alitus
rahavarojen muutos	- 4,6	- 3,1	- 8,5	5,3

Rahavarat vähenivät vuonna 2014 n. 3,1 milj. euroa. Rahavarat 31.12.2014 olivat 41,8 milj. euroa kirjanpitoarvolla. Rahavarat sisältävät myös omakatteiset rahastot.

Rahoituslaskelma on yhteinen koko kirkon keskusrahastolle, joten rahoituslaskelmaan sisältyy Kirkon palvelukeskuksen tekemä 5,3 milj. euron alijäämä (kirkon keskusrahaston laina palvelukeskukselle). Ilman tätä lainaa kirkon keskusrahaston rahavarat olisivat kasvaneet 2,2 milj. euroa.

Kirkon keskusrahaston rahavarojen pitkän aikavälin riittävyyden tarkastelu on syytä tehdä siinä vaiheessa kun Katajanokan kiinteistökauppa on toteutunut, eli vuoden 2015 tilinpäätöksen yhteydessä.

3. Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma

milj. euroa	KIRKON ELÄKELAITOS	KIRKON YHTEINEN TOIMINTA	KIRKON PALVELU- KESKUS	KIRKON KESKUSRAHASTO
Toimintatuotot	288,5	5,6	2,3	296,4
Toimintakulut	-184,6	-56,8	-7,4	-248,8
Siirto rahastoon	-103,9	-0,1		-104,0
Toimintakate	0,0	-51,3	-5,1	-56,4
Seurakuntamaksut		53,4		53,4
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		3,0		3,0
VUOSIKATE	0,0	5,1	-5,1	0,0
Poistot		-3,6		-3,6
Tilinpäätössiirrot		0,1		0,1
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	0,0	1,6	-5,1	-3,5
TA 2014	0,0	-3,6	-4,4	-8,0
Ero talousarvioon	0,0	5,2	-0,7	4,5

4. Kirkkohallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Kirkkohallitus esittää, että Kirkon keskusrahaston tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

Tilikauden tulos		-3 597 948,82
Rahastosiirrot		
Tekijänoikeusrahasto	109.336,33	
Muut rahastot	2.141,60	111 477,93
Tilikauden alijäämä		-3 486 470,89

Tilikauden alijäämä kirjataan oman pääoman vähennykseksi edellisten tilikausien ylijäämään.

KIRKON KESKUSRAHASTO
TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2014

	2014	2013
TOIMINTATUOTOT		
Korvaukset	429 633,94	256 762,05
Myyntituotot	115 532,26	233 614,35
Maksutuotot	192 150 541,24	186 462 324,49
Vuokratuotot	5 887 704,89	6 292 456,28
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	829 993,90	979 473,28
Tuet ja avustukset	623 512,20	1 094 857,10
Sijoitustuotot	90 442 368,99	66 109 862,75
Muut toimintatuotot	5 871 503,40	262 184,15
Toimintatuotot	296 350 790,82	261 691 534,45
TOIMINTAKULUT		
Eläkekulut	-178 973 083,67	-163 480 288,04
Henkilöstökulut	-31 477 647,66	-29 327 388,21
Palvelujen ostot	-19 721 540,30	-18 661 008,96
Vuokratulut	-3 159 948,98	-2 815 483,67
Aineet ja tarvikkeet	-1 344 488,58	-1 373 165,88
Annetut avustukset	-13 611 574,76	-14 427 492,93
Muut toimintakulut	-596 375,27	-1 288 604,65
Toimintakulut	-248 884 659,22	-231 373 432,34
Siirto omakatteiseen rahastoon	-103 884 866,47	-85 752 047,69
TOIMINTAKATE	-56 418 734,87	-55 433 945,58
Keskusrahastomaksut	53 451 882,00	52 532 096,10
Rahoitustuotot ja -kulut	3 002 478,95	2 994 451,66
VUOSIKATE	35 626,08	92 602,18
Poistot ja arvonalentumiset	-3 633 574,90	-4 011 496,55
TILIKAUDEN TULOS	-3 597 948,82	-3 918 894,37
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	111 477,93	55 461,76
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 486 470,89	-3 863 432,61

KIRKON KESKUSRAHASTO
TASE 31.12.2014

	31.12.2014	31.12.2013
VASTAAVAA		
KIRKON KESKUSRAHASTO		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	16 478 778,91	12 866 363,49
Keskeneräiset aineettomat oikeudet	0,00	286 832,76
Aineettomat hyödykkeet	16 478 778,91	13 153 196,25
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 958 173,13	1 958 173,13
Rakennukset	11 664 630,57	12 358 673,38
Kiinteät rakenteet ja laitteet	207 952,22	228 778,34
Koneet ja kalusto	1 649 045,70	792 280,75
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	47 135,27	201 204,72
Aineelliset hyödykkeet	15 526 936,89	15 539 110,32
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	273 935 403,82	238 351 850,19
Sijoitukset	273 935 403,82	238 351 850,19
PYSYVÄT VASTAAVAT	305 941 119,62	267 044 156,76
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 795 320,80	1 710 797,48
Muut toimeksiantojen varat	1 795 320,80	1 710 797,48
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 795 320,80	1 710 797,48
VAIHTUVAT VASTAAVAT	943 672 877,00	879 776 550,55
Saamiset		
Pitkäaikaiset	355 047,36	438 712,69
Lyhytaikaiset	52 981 864,01	53 808 750,43
Saamiset	53 336 911,37	54 247 463,12
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	872 969 171,37	814 025 415,18
Muut arvopaperit	5 260 986,28	444 086,84
Rahoitusarvopaperit	878 230 157,65	814 469 502,02
Rahat ja pankkisaamiset	12 105 807,98	11 059 585,41
	1 251 409 317,42	1 148 531 504,79

KIRKON KESKUSRAHASTO
TASE 31.12.2014

	31.12.2014	31.12.2013
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 141 170 803,37	1 037 370 460,22
Muut omat rahastot	290 832,77	402 310,70
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	40 132 980,02	44 098 559,97
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3 486 470,89	-3 863 432,61
OMA PÄÄOMA	1 178 108 145,27	1 078 007 898,28
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muut toimeksiantojen pääomat	38 799 871,09	38 715 347,77
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	38 799 871,09	38 715 347,77
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	30 848,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	34 470 453,06	31 808 258,74
VIERAS PÄÄOMA	34 501 301,06	31 808 258,74
	1 251 409 317,42	1 148 531 504,79

KIRKON KESKUSRAHASTO
INVESTOINTIOSA 2014 JA SEN TOTEUTUMAVERTAILU

KIRKON KESKUSRAHASTO	Toteutuma 2013	Toteutuma 2014	Talousarvio 2014	Ero
KIRKKOHALLITUS	3 332 646,52	6 899 848,86	4 743 000,00	-2 156 848,86
Kiinteistöt	217 382,64	0,00	20 000,00	20 000,00
Kalusto	290 640,47	1 197 685,33	1 050 000,00	-147 685,33
Tietojärjestelmät	2 824 623,41	5 702 163,53	3 673 000,00	-2 029 163,53
HIIPPAKUNNAT	446 517,61	47 135,27	70 000,00	22 864,73
Kiinteistöt	296 389,51	47 135,27	70 000,00	22 864,73
Kalusto	150 128,10	0,00	0,00	0,00
Investoinnit yhteensä	3 779 164,13	6 946 984,13	4 813 000,00	-2 133 984,13

KIRKON KESKUSRAHASTO
RAHOITUSLASKELMA 1.1. - 31.12.2014 JA SEN TOTEUTUMAVERTAILU

	Toteutuma* 2013	Toteutuma 2014	Talousarvio 2014
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	70 357,64	35 626,08	-3 644 000,00
Tulorahoituksen korjaukset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Yhteensä	70 357,64	35 626,08	-3 644 000,00
Investoinnit			
Investointimenot	-3 779 164,13	-6 946 984,13	-4 813 000,00
Sijoitukset	<u>-637 220,42</u>	<u>-2 714 266,72</u>	<u>0,00</u>
Yhteensä	-4 416 384,55	-9 661 250,85	-4 813 000,00
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-4 346 026,91	-9 625 624,77	-8 457 000,00
Rahoitustoiminnan rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Lyhytaikaisten velkojen muutos	553 984,35	3 513 666,84	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Pitkäaikaisten saamisten muutos	26 749,09	83 665,33	
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-877 563,75	2 900 600,77	<u>0,00</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		<u>0,00</u>	
	-850 814,66	2 984 266,10	0,00
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-296 830,31	6 497 932,94	0,00
Rahavarojen muutos	-4 642 857,22	-3 127 691,83	-8 457 000,00
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.			
Rahat ja pankkisaamiset	1 687 879,45	4 881 063,31	
Rahoitusarvopaperit	<u>43 196 686,54</u>	<u>36 875 810,85</u>	
	44 884 565,99	41 756 874,16	20 292 000,00
Rahavarat 1.1.			
Rahat ja pankkisaamiset	2 016 225,44	1 687 879,45	
Rahoitusarvopaperit	<u>47 511 197,77</u>	<u>43 196 686,54</u>	
	49 527 423,21	44 884 565,99	28 749 000,00
Rahavarojen muutos	-4 642 857,22	-3 127 691,83	-8 457 000,00

* Vuoden 2013 laskelmaan on integroitu omakatteisten rahastojen rahavarojen ja rahavirtojen muutos.

KIRKON KESKUSRAHASTO
TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2014 TOTEUTUMAVERTAILU

	Toteutuma	Talousarvio	Ero	Tot.
	2014	2014		%
Toimintatuotot				
Korvaukset	429 633,94	592 300,00	-162 666,06	72,5
Myyntituotot	115 532,26	350 220,00	-234 687,74	33,0
Maksutuotot	192 150 541,24	194 234 331,00	-2 083 789,76	98,9
Vuokratuotot	5 887 704,89	6 151 320,00	-263 615,11	95,7
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	829 993,90	1 107 000,00	-277 006,10	75,0
Tuet ja avustukset	623 512,20	402 070,00	221 442,20	155,1
Sijoitustuotot	90 442 368,99	8 790 200,00	81 652 168,99	1 028,9
Muut toimintatuotot	5 871 503,40	11 000,00	5 860 503,40	53 377,3
Sisäiset tuotot	953 321,23	363 000,00	590 321,23	262,6
Toimintatuotot	297 304 112,05	212 001 441,00	85 302 671,05	140,2
Toimintakulut				
Eläkekulut	-178 973 083,67	-181 800 000,00	2 826 916,33	98,4
Henkilöstökulut	-31 477 647,66	-31 719 182,00	241 534,34	99,2
Palvelujen ostot	-19 721 540,30	-21 017 907,00	1 296 366,70	93,8
Palvelun ostot - sisäiset	-953 321,23	-163 000,00	-790 321,23	584,9
Vuokrakulut	-3 159 948,98	-3 896 900,00	736 951,02	81,1
Aineet ja tarvikkeet	-1 344 488,58	-1 149 674,00	-194 814,58	116,9
Annetut avustukset	-13 611 574,76	-14 098 350,00	486 775,24	96,5
Muut toimintakulut	-596 375,27	-1 873 930,00	1 277 554,73	31,8
Toimintakulut	-249 837 980,45	-255 718 943,00	5 880 962,55	97,7
Siirto omakatteiseen rahastoon	-103 884 866,47	-15 076 680,00	-88 808 186,47	689,0
TOIMINTAKATE	-56 418 734,87	-58 794 182,00	2 375 447,13	96,0
Keskusrahastomaksut	53 451 882,00	53 500 000,00	-48 118,00	99,9
Rahoitustuotot- ja kulut	3 002 478,95	1 500 000,00	1 502 478,95	200,2
VUOSIKATE	-35 626,08	-3 794 182,00	3 758 555,92	0,9
Poistot ja arvonalentumiset	-3 633 574,90	-4 300 000,00	666 425,10	84,5
TILIKAUDEN TULOS	3 597 948,82	8 094 182,00	-4 496 233,18	44,5
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	111 477,93	90 000,00	21 477,93	123,9
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 486 470,89	8 004 182,00	-4 517 711,11	43,6

ELÄKELAITOS
TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2014 TOTEUTUMAVERTAILU

	Toteutuma	Talousarvio	Ero	Tot.
	2014	2014		%
Toimintatuotot				
Maksutuotot	1 633,24	0,00	1 633,24	
Kirkon keskusrahaston	190 805 002,89	189 200 000,00	1 605 002,89	100,85
Vuokratuotot	5 520 239,21	5 754 000,00	-233 760,79	95,94
Sijoitustuotot	89 256 898,53	8 620 000,00	80 636 898,53	1 035,46
Muut toimintatuotot	2 925 618,00	0,00	2 925 618,00	
Toimintatuotot	288 509 391,87	203 574 000,00	84 935 391,87	141,72
Toimintakulut				
Eläkekulut KKR	-184 709 048,72	-188 376 300,00	3 667 251,28	98,05
Eläkekulut KKR	-178 973 083,67	-181 800 000,00	2 826 916,33	98,45
Henkilöstökulut	-683 332,86	-509 700,00	-173 632,86	134,07
Palvelujen ostot	-3 424 267,13	-4 120 200,00	695 932,87	83,11
Palvelun ostot - sisäise	-122 465,46	0,00	-122 465,46	
Vuokrakulut	-1 138 626,22	-1 801 000,00	662 373,78	63,22
Aineet ja tarvikkeet	-10 258,50	-400,00	-9 858,50	2 564,63
Muut toimintakulut	-357 014,88	-145 000,00	-212 014,88	246,22
Toimintakulut	-184 709 048,72	-188 376 300,00	3 667 251,28	98,05
Siirto omakatteiseen r:	-103 800 343,15	-15 197 700,00	-88 602 643,15	683,00
TOIMINTAKATE	-0,00	-0,00	0,00	100,00

KIRKON YHTEINEN TOIMINTA
TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2014 TOTEUTUMAVERTAILU

	Toteutuma	Talousarvio	Ero	Tot.
	2014	2014		%
Toimintatuotot	6 239 530,72	5 027 441,00	1 212 089,72	124,11
Korvaukset	429 633,94	592 300,00	-162 666,06	72,54
Myyntituotot	115 532,26	350 220,00	-234 687,74	32,99
Maksutuotot	1 339 926,81	1 834 331,00	-494 404,19	73,05
Vuokratuotot	357 765,68	397 320,00	-39 554,32	90,04
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	829 993,90	1 107 000,00	-277 006,10	74,98
Tuet ja avustukset	593 909,87	402 070,00	191 839,87	147,71
Sijoitustuotot	1 185 470,46	170 200,00	1 015 270,46	696,52
Muut toimintatuotot	701 459,19	11 000,00	690 459,19	6 376,90
Sisäiset tuotot	685 838,61	163 000,00	522 838,61	420,76
Toimintatuotot	6 239 530,72	5 027 441,00	1 212 089,72	124,11
Toimintakulut	-57 310 951,62	-59 526 643,00	2 215 691,38	96,28
Henkilöstökulut	-25 573 182,46	-26 109 482,00	536 299,54	97,95
Palvelujen ostot	-14 646 801,95	-15 009 707,00	362 905,05	97,58
Palvelun ostot - sisäiset	-430 720,77	0,00	-430 720,77	
Vuokratkulut	-1 535 507,02	-1 540 900,00	5 392,98	99,65
Aineet ja tarvikkeet	-1 276 181,19	-1 039 274,00	-236 907,19	122,80
Annetut avustukset	-13 611 574,76	-14 098 350,00	486 775,24	96,55
Muut toimintakulut	-236 983,47	-1 728 930,00	1 491 946,53	13,71
Toimintakulut	-57 310 951,62	-59 526 643,00	2 215 691,38	96,28
Siirto omakatteiseen rahastoon	-84 523,32	121 020,00	-205 543,32	-69,84
TOIMINTAKATE	-51 071 420,90	-54 378 182,00	3 306 761,10	93,92
Keskusrahastomaksut	53 451 882,00	53 500 000,00	-48 118,00	99,91
Rahoitustuotot- ja kulut	3 002 727,22	1 500 000,00	1 502 727,22	200,18
VUOSIKATE	5 383 188,32	621 818,00	4 761 370,32	865,72
Poistot ja arvonalentumiset	-3 633 574,90	-4 300 000,00	666 425,10	84,50
TILIKAUDEN TULOS	1 749 613,42	-3 678 182,00	5 427 795,42	-47,57
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	111 477,93	90 000,00	21 477,93	123,86
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 776 568,03	-3 588 182,00	5 364 750,03	-49,51

KIRKON PALVELUKESKUS
TUOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2014 TOTEUTUMAVERTAILU

	Toteutuma	Talousarvio	Ero	Tot.
	2014	2014		%
Toimintatuotot				
Maksutuotot	3 978,30	0,00	3 978,30	
Vuokratuotot	9 700,00			
Tuet ja avustukset	29 602,33		29 602,33	
Muut toimintatuotot	2 244 426,21	3 200 000,00	-955 573,79	70,14
Sisäiset tuotot	267 482,62	200 000,00	67 482,62	133,74
Toimintatuotot	2 555 189,46	3 400 000,00	-844 810,54	75,15
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-5 221 132,34	-5 100 000,00	-121 132,34	102,38
Palvelujen ostot	-1 650 471,22	-1 888 000,00	237 528,78	87,42
Palvelun ostot - sisäise	-400 135,00	-163 000,00	-237 135,00	245,48
Vuokratkulut	-485 815,74	-555 000,00	69 184,26	87,53
Aineet ja tarvikkeet	-58 048,89	-110 000,00	51 951,11	52,77
Muut toimintakulut	-2 376,92	0,00	-2 376,92	
Toimintakulut	-7 817 980,11	-7 816 000,00	-1 980,11	100,03
TOIMINTAKATE	-5 262 790,65	-4 416 000,00	-846 790,65	119,18
Rahoitustuotot- ja kulut	-248,27	0,00	-248,27	
VUOSIKATE	-5 263 038,92	-4 416 000,00	-847 038,92	119,18

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet

Kirkon keskusrahasto on erityisellä lailla perustettu julkisoikeudellinen yhteisö. Kirkon keskusrahaston kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan hyvää kirjanpitolakia ja soveltuvin osin kirjanpitolakia.

Pysyvät vastaavat ja poistot

Vuoden 1998 jälkeen hankitut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Poikkeuksen muodostaa eläke-toiminta, jossa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot kirjataan suoraan kuluksi. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina kohteen taloudellisen vaikutusajan perusteella. Kirkon keskusrahaston siirtyessä kirkon palvelukeskuksen asiakkaaksi 1.1.2014 käyttöomaisuuserittelystä jätettiin pois loppuun poistetut hyödykkeet.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit sekä pitkäaikaiset sijoitukset on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan. Myyntivoittojen ja myyntitappioiden määrittelyssä on käytetty hankintahinta-arvona keskihintaa.

Kiinteistöomaisuuden arvostus

Kiinteistöomaisuus on arvostettu hankintamenoon tai tätä alempaan käypään arvoon. Tilinpäätöksessä 2014 ei ole tehty kiinteistöihin kohdistuvia arvonalennuksia.

Tilinpäätöksen esittämistavan muutos

Kirkon keskusrahasto jaettiin 1.1.2014 alkaen kolmeen segmenttiin: kirkon eläkelaitos, kirkon yhteinen toiminta ja kirkon palvelukeskus. Tilinpäätökseen sisältyy kirkon keskusrahaston tulos- ja taselaskelmien lisäksi segmenttikohtaiset tulos- ja taselaskelmat. Laskelmista esitetään liitetietona yhteenvedot, joissa näkyvät myös segmenttien väliset sisäiset erät ja niiden eliminointi.

Henkilöstökulut

Kirkon keskusrahaston henkilöstökulut	2014	2013
Palkat ja palkkiot	23 916 022	22 207 824
Eläkekulut	6 478 287	6 023 425
Muut henkilösivukulut	1 279 794	1 232 858
Yhteensä	31 674 103	29 464 107
Koulutus	273 487	249 136
Työterveyshuolto	437 514	361 257
Virkistystoiminta	25 088	29 398
Henkilöstön muistaminen	4 046	13 973
Erytyisvakuutukset		10 721
Yhteensä	740 135	664 485
Sairausvakuutuskorvaukset	166 260	143 486
Tapaturmakorvaukset	-521	8 501
Muut	30 716	-15 268
Yhteensä	196 455	136 719

Sijoitustuotot

Kirkon eläkelaitoksen sijoitustoiminta	2014	2013
Korkotuotot	277 037	726 848
Osinkotuotot	15 670 165	9 756 316
Myyntivoitot	63 071 475	41 130 195
Arvonmuutokset	6 741 141	10 164 047
Palkkionpalautukset	3 497 082	3 433 273
Yhteensä	89 256 899	65 210 680

Avustukset seurakunnille

	2014	2013
Verotulojen täydennys	1 609 065	1 772 134
Hark.varaiset toiminta-avustukset	520 000	495 213
KIPA - avustukset	187 889	
Yhdistymis- ja ylim.toim.avustukset		879 000
Rakennusavustukset	2 861 305	3 079 857
Muut avustukset	87 557	142 904
Yhteensä	5 265 816	6 369 108

TASEEN LIITETIETO

POISTOSUUNNITELMA

Hyödykeryhmä

Poistoaika

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

Atk-ohjelmistot ja -projektit 3 v.

Laajat ja pitkävaikutteiset atk-ohjelmistot ja -projektit 5 - 10 v.

Kirjuri ja siihen liittyvät tietojärjestelmät 10 v

Kirkon palvelukeskuksen tietojärjestelmät 10 v

Muut aineettomat oikeudet 5 v.

Muut pitkävaikutteiset menot

Muut pitkävaikutteiset menot 3 - 5 v.

Ennakkomaksut

Ennakkomaksut Ei sumupoistoja

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet Ei sumupoistoja

Rakennukset ja rakennelmat

Toimitilarakennukset 30 v.

Asuinrakennukset 30 v.

Vapaa-ajan rakennukset 20 v.

Muut rakennukset ja rakennelmat 10 v.

Rakennusten koneet ja laitteet 10 v.

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet ja liikkuvat työkoneet 7 v.

Atk-laitteisto 3 v.

Muut koneet ja kalusto 5 v.

Muut aineelliset hyödykkeet

Urut 15 v.

Sakraali-, arvo- ja taide-esineet Ei sumupoistoja

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Ennakkomaksut Ei sumupoistoja

Keskeneräiset työt ja hankinnat Ei sumupoistoja

AINEELLISET JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET SEKÄ POISTOT

Kirkon keskusrahaston eläketoinnissa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot kirjataan kaikki kuluksi. Kirkon keskusrahaston muussa toiminnassa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenoista tehtävät poistot perustuvat poistosuunnitelmaan. Kirkon keskusrahaston siirtyessä kirkon palvelukeskuksen asiakkaaksi 1.1.2014, käyttöomaisuuserittelystä jätettiin pois loppuun poistetut hyödykkeet.

Kirkon keskusrahaston taseeseen aktivoidaan sellaiset aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, joiden hankintahinta ylittää kirjolliskokouksen päättämän 15.000 euron aktivointirajan. Aineellisiin hyödykkeisiin merkitään myös kaikki ensikertainen ja perusparannusten yhteydessä tapahtuva kalustaminen hankintojen yhteisemmän ylittäessä aktivointirajan.

Käytettävä poistomenetelmä on tasapoisto. Käyttöönottovuodelta omaisuushankinnoista lasketaan koko vuoden poisto käyttöajasta riippumatta. Suunnitelman mukaisia poistoja on laskettu 1.1.1999 alkaen.

Muutokset aineellisissa ja aineettomissa hyödykkeissä 1.1.-31.12.2014

	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2014	26 511 065,50	1 958 173,13	21 064 049,68	4 347 478,74	488 037,48	54 368 804,53
- loppuunpoistetut hyödykkeet	-7 663 771,12		9 999,49	-1 207 908,37		-8 861 680,00
Korjattu hankintameno 1.1.2014	18 847 294,38	1 958 173,13	21 074 049,17	3 139 570,37	488 037,48	45 507 124,53
Lisäykset	5 988 996,29		34 999,04	1 363 891,01	47 135,27	7 435 021,61
Vähennykset					-488 037,48	-488 037,48
Hankintameno 31.12.2014	24 836 290,67	1 958 173,13	21 109 048,21	4 503 461,38	47 135,27	52 454 108,66
Kumulatiiviset poistot 1.1.2014	-13 644 702,01		-8 483 577,14	-3 555 197,99		-25 683 477,14
- loppuunpoistetut hyödykkeet	7 663 771,12		-3 020,31	1 207 908,37		8 868 659,18
Korjatut kumulatiiviset poistot 1.1.2014	-5 980 930,89		-8 486 597,45	-2 347 289,62		-16 814 817,96
Sumupoistot tilikaudelta	-2 376 580,87	ei poistoja	-749 867,97	-507 126,06		-3 633 574,90
Hankintajäännös 31.12.2014	16 478 778,91	1 958 173,13	11 872 582,79	1 649 045,70	47 135,27	32 005 715,80

TASEEN LIITETIETO

Arvopapereiden kirjanpitoarvojen ja markkina-arvojen erotus

	31.12.2014		31.12.2013
Keskusrahasto			
Sijoitukset (pitkäaikaiset)			
<i>Osakkeet ja osuudet</i>			
Markkina-arvo	71 077	Markkina-arvo	71 077
Kirjanpitoarvo	71 077	Kirjanpitoarvo	71 077
Erotus	0	Erotus	0
Rahoitusarvopaperit			
<i>Osakesijoitukset</i>			
Markkina-arvo	8 950 134	Markkina-arvo	12 194 370
Kirjanpitoarvo	7 125 201	Kirjanpitoarvo	9 781 514
Erotus	1 824 933	Erotus	2 412 856
<i>Korkosijoitukset</i>			
Markkina-arvo	19 314 671	Markkina-arvo	23 633 555
Kirjanpitoarvo	18 470 004	Kirjanpitoarvo	22 876 944
Erotus	844 667	Erotus	756 611
Eläkerahasto			
Sijoitukset (pitkäaikaiset)			
<i>Asunto- ja kiinteistöosakkeet</i>			
Markkina-arvo	69 647 959	Markkina-arvo	73 647 974
Kirjanpitoarvo	67 074 497	Kirjanpitoarvo	69 119 458
Erotus	2 573 462	Erotus	4 528 517
<i>Muut sijoitukset</i>			
Markkina-arvo	162 384 981	Markkina-arvo	138 810 309
Kirjanpitoarvo	160 328 460	Kirjanpitoarvo	125 414 212
Erotus	2 056 520	Erotus	13 396 097
Rahoitusarvopaperit			
<i>Osakesijoitukset</i>			
Markkina-arvo	520 449 103	Markkina-arvo	494 603 708
Kirjanpitoarvo	425 151 132	Kirjanpitoarvo	395 645 246
Erotus	95 297 971	Erotus	98 958 461
<i>Korkosijoitukset</i>			
Markkina-arvo	459 633 697	Markkina-arvo	414 127 876
Kirjanpitoarvo	411 125 611	Kirjanpitoarvo	375 627 569
Erotus	48 508 086	Erotus	38 500 307
<i>Rahamarkkinasijoitukset</i>			
Markkina-arvo	5 393 000	Markkina-arvo	0
Kirjanpitoarvo	5 000 000	Kirjanpitoarvo	0
Erotus	393 000	Erotus	0

TASEEN LIITETIETO

SAAMISET JA VELAT	Eläkelaitos		Kirkon yhteinen toiminta		Kirkon palvelukeskus		Kirkon keskusrahasto yhteensä	
	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013
Saamis Pitkäaikaiset								
Lainasaamiset			143 382,91	153 382,91			143 382,91	153 382,91
Muut saamiset			211 664,45	285 329,78			211 664,45	285 329,78
			355 047,36	438 712,69			355 047,36	438 712,69
Lyhytaikaiset								
Myyntisaamiset	4 642,00		4 604 029,87	8 338 184,90	394 475,81	218 666,53	5 003 147,68	8 556 851,43
Muut saamiset	33 360 240,50	31 441 712,19	41 203,00	89 514,54	6 714,14		33 408 157,64	31 531 226,73
Siirtosaamiset	12 839 083,01	13 000 191,37	1 731 475,68	720 481,10			14 570 558,69	13 720 672,47
	46 203 965,51	44 441 903,56	6 376 708,55	9 148 180,54	401 189,95	218 666,53	52 981 864,01	53 808 750,63
Velat Lyhytaikaiset								
Saadut ennakot	30 848,00		2 027 162,10	2 022 721,54			2 058 010,10	2 022 721,54
Ostovelat	3 723,22		2 109 795,58	262 032,97	94 434,04		2 207 952,84	262 032,97
Muut velat	207 157,43	636 602,84	17 760 991,35	17 561 352,96	191 067,65		18 159 216,43	18 197 955,80
Siirtovelat	74 249,67		11 312 979,27	11 284 920,79	688 892,75		12 076 121,69	11 284 920,79
	315 978,32	636 602,84	33 210 928,30	31 131 028,26			34 501 301,06	31 767 631,10
Sisäiset Pitkäaikaiset saamiset								
Lyhytaikaiset saamiset	311 652,40		12 604 565,85	8 092 770,31			12 604 565,85	8 092 770,31
	311 652,40		13 432 997,67	9 644 747,06			13 744 650,07	9 644 747,06
Pitkäaikaiset velat								
Lyhytaikaiset velat	376 449,08	876 449,08	763 635,14	675 527,67	12 604 565,85	8 092 770,31	12 604 565,85	8 092 770,31
	376 449,08	876 449,08	763 635,14	675 527,67	12 604 565,85	8 092 770,31	13 744 650,07	9 644 747,06

TASEEN LIITETIETO

OMA PÄÄOMA 31.12.2014	Pääoma 1.1.2014	Lisäys	Vähennys	Pääoma 31.12.2014
KIRKON YHTEINEN TOIMINTA				
Peruspääoma				
Peruspääoma	19 263 417,07			19 263 417,07
Sidotut rahastot				
Tekijänoikeusrahasto	275 064,68		-109 336,33	165 728,35
KDY/Saarikon rahasto	5 459,41		-2 000,00	3 459,41
Kirkon musiikkijuhlien rahasto	121 786,61		-141,60	121 645,01
Muut rahastot				
Seurakuntien maksujen tasausrahasto	37 004 550,29			37 004 550,29
Edellisten tilikausien ylijäämä	48 149 858,78			48 149 858,78
Tilikauden yli/alijäämä		1 776 568,03		1 776 568,03
KIRKON YHTEINEN TOIMINTA YHTEENSA	104 820 136,84	1 776 568,03	-111 477,93	106 485 226,94
ELÄKELAITOS	1 018 107 043,15	103 698 195,81		1 121 805 238,96
KIRKON PALVELUKESKUS	-7 914 731,42		-5 263 038,92	-13 177 770,34
KESKUSRAHASTO YHTEENSÄ	1 115 012 448,57	105 474 763,84	-5 374 516,85	1 215 112 695,56

Yhteiseen toiminnan pääoman ja pääoman lisäykseen sisältyvät seuraavat omakatteiset rahastot:

MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT

Diakoniarahasto	1 732 667,38		-38 775,61	1 693 891,77
Kansainvälisten ja ekum.yht.rahasto	4 638 513,20	102 692,64		4 741 205,84
Turun arkkihp:n tuomiokapitulin rah.	784 616,34	144 552,47		929 168,81
Tampereen hp:n tuomiokapitulin rah.	926 633,35	543 961,30		1 470 594,65
Oulun hp:n tuomiokapitulin rah.	185 596,01		-353,49	185 242,52
Mikkelin hp:n tuomiokapitulin rah.	623 830,77	58 551,07		682 381,84
Porvoon hp:n tuomiokapitulin rah.	631 203,94	21 012,22		652 216,16
Kuopion hp:n tuomiokapitulin rah.	526 660,44	16 006,66		542 667,10
Lapuan hp:n tuomiokapitulin rah.	786 602,46	3 933,57		790 536,03
Helsingin hp:n tuomiokapitulin rah.	736 766,23	26 581,38		763 347,61
Espoon hp:n tuomiokapitulin rah.	638 797,69	25 396,45		664 194,14
MUUT OMAKATTEISET RAHASTOT YHT.	12 211 887,81	942 687,76	-39 129,10	13 115 446,47

4. Vastuusitoumukset

Laskennallinen osuus eläkevastuusta

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu on laskettu täyden rahastoinnin periaatteen mukaisesti noudattaen evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia (KiEL) sekä soveltuvin osin työntekijäin eläkelain (TEL) rekisteröidyn lisäeläketurvan ja työntekijäin eläkelain (TyEL) laskuperusteita. Lähtökohtana ovat olleet vakuutustoimessa yleisesti hyväksytyt matemaattiset mallit ja laskentaperiaatteet.

Eläkevastuu on laskettu yksilöllisesti jokaiselle KiEL:n piirissä eläkettä joskus työhistoriansa aikana kartuttaneelle henkilölle, olipa tämä jo eläkkeellä, KiEL:n mukaisessa työssä tai työstä eronnut, mutta ei vielä eläkkeellä. Laskenta on tehty ns. prospektiivisella menetelmällä eli laskettu jokaiselle henkilölle laskentahetkeen mennessä KiEL:n piirissä karttuneista eläkeoikeuksista pääoma-arvot diskonttaamalla tulevaisuudessa maksettavat eläkkeet laskentahetkeen. Laskennassa on käytetty TyEL-perusvakuutuksen kuolevuutta ja työkyvyttömyysalkavuuksia.

Diskonttaus korkona on käytetty 2,7 prosenttia, jonka on katsottu olevan tulevien ansiotasomuutosten ja eläkkeiden indeksikorotusten ylittävä reaalikorko.

Kevan tekemän eläke-ennusteen mukaan kirkon eläkevastuu vuoden 2014 lopussa on 4 379,5 M€ (2013: 4 396,4 M€).

Eläkerahaston suuruus 31.12.2014 on 1 243,1 M€ (2013: 1 144,3 M€), joten koko kirkon eläkevastuuvajaus on 3 136,4 M€ (2013: 3 252,1 M€).

Koko kirkon palkkasumma vuonna 2014 oli 511 572 598 euroa ja Kirkon keskusrahaston oma palkkasumma 22.207.824 euroa. Näin ollen Kirkon keskusrahaston laskennallinen osuus kattamattomasta eläkevastuusta on 139,8 milj. euroa.

Vuokravastuut

Kirkon keskusrahastolla on vuokravastuu seuraavien hiippakuntien tuomiokapitulien tilavuokrauksesta: Espoo, Turku, Helsinki ja Tampere. Lisäksi keskusrahastolla on vuokravastuu Porvoon, Helsingin ja Lapuan piispojen asunnoista sekä Kirkon tutkimuskeskuksen toimitiloista Tampereella ja Lapuan kapitulin vuokraamasta toimitilasta Jyväskylässä sekä väistötiloista Seinäjoella. Kirkon palvelukeskus (Kipa) on aloittanut toimintansa Oulussa kesällä 2011. Kirkon keskusrahasto on vuokrannut tilat palvelukeskuksen käyttöön Oulun seurakuntayhtymältä. Lisäksi Kirkon palvelukeskuksen toimipisteille on vuokrattu toimitilat Lahdesta ja Porvoosta.

Vuokrasopimuksista osa on määräaikaista: Espoon tuomiokapituli vuoteen 2024 asti, Helsingin tuomiokapituli vuoteen 2021 asti ja Porvoon piispan asunto vuoteen 2034 asti. Lisäksi Kirkon palvelukeskuksen tilat Porvoossa ja Lahdessa ovat vuokrattu 10 vuoden määräaikaisilla sopimuksilla. Lapuan kapitulin väistötoimitiloilla Seinäjoella on myös solmittu lyhyellä määräaikaisella sopimuksella noin vuodeksi. Määräaikaisten sopimusten vuokravastuu on vuositasolla keskimäärin 861.000 euroa, 1-5 vuoden aikavälillä 3.230.000 euroa ja viiden vuoden jälkeen 1.785.000 euroa.

Toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia ovat Turun ja Tampereen tuomiokapitulien vuokrasopimukset. Lisäksi toistaiseksi voimassa olevia ovat Helsingin ja Lapuan piispojen asunnot, Tampereen tutkimuskeskuksen, Lapuan kapitulin Jyväskylän toimipisteen ja Kirkon Palvelukeskuksen Oulun vuokrasopimukset. Näiden toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokravastuu on vuositasolla 654.000 euroa.

Laitteiden vuokra- ja leasing-vastuut

Laitteiden vuokra- ja leasing-vastuita oli

	31.12.2015	31.12.2014
Vastuut seur. 12 kk	61.274,33	38.484,25
Vastuut 1-5 v.	122.605,79	59.099,19
Yht.	183.880,12	97.583,44

6. Omistukset muissa yrityksissä

Kirkon keskusrahasto (Kirkon eläkerahasto) omistaa seuraavista yrityksistä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden. Luvut ovat vuoden 2013 lukuja.

Nimi	Kotipaikka	Omistus	Oma pääoma	Tulos €
Kiinteistö Oy Seinäjoen Kirkonkranni	Seinäjoki	100,0 %	7 675 249,79	45 627,84
Kiinteistö Oy Espoon Asemaraitti	Espoo	79,3 %	7 167 325,88	12 407,40
Kiinteistö Oy Espoo Asemakulma	Espoo	100,0 %	6 912 104,27	329,36
Kamreerintien Pysäköintitalo	Espoo	29,5 %	1 284 590,83	-16 673,98
Kiinteistö Oy Helsingin Fabriikki	Helsinki	100,0 %	5 473 391,93	4,89
Kiinteistö Oy Quartetto F	Espoo	50,0 %	17 192 573,20	-2 311,55
Kiinteistö Oy Pohjoinen Hesperiankatu 17	Helsinki	40,0 %	28 890 612,74	33 879,00
Kiinteistö Oy Helsingin Eteläranta 8	Helsinki	67,3 %	17 509 572,34	0,00
Kiinteistö Oy Helsingin Eteläranta 8	Helsinki	32,7 %		
Kiinteistö Oy Keinusaaren Toimistotalo 1	Hämeenlinna	50,0 %	16 061 839,35	-329,31

KIRKON KESKUSRAHASTO

Tuloslaskelma 1.1. - 31.12.2014

	Kirkon eläkelaitos		Kirkon yhteinen toiminta		Kirkon palvelukeskus		KIRKON KESKUSRAHASTO SISÄINEN TULOSLASKELMA	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
TOIMINTATUOTOT								
Korvaukset			429 633,94	250 682,90		6 079,15	429 633,94	256 762,05
Myyntituotot			115 532,26	233 548,45		65,90	115 532,26	233 614,35
Maksutuotot	190 806 636,13	183 711 158,54	1 339 926,81	1 714 248,42	3 978,30	-0,79	192 150 541,24	185 425 406,17
Vuokratuotot	5 520 239,21	5 903 177,48	357 765,68	389 278,80	9 700,00		5 887 704,89	6 292 456,28
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat			829 993,90	979 473,28			829 993,90	979 473,28
Tuet ja avustukset			593 909,87	1 081 844,73	29 602,33	13 012,37	623 512,20	1 094 857,10
Sijoitustuotot	89 256 898,53	65 210 679,77	1 185 470,46	899 182,98			90 442 368,99	66 109 862,75
Muut toimintatuotot	2 925 618,00	128 732,88	701 459,19	133 451,27	2 244 426,21	1 036 918,32	5 871 503,40	1 299 102,47
Sisäiset tuotot			685 838,61	344 024,89	267 482,62		953 321,23	344 024,89
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	288 509 391,87	254 953 748,67	6 239 530,72	6 025 735,72	2 555 189,46	1 056 074,95	297 304 112,05	262 035 559,34

TOIMINTAKULUT

Eläkekulut	-178 973 083,67	-163 480 288,04					-178 973 083,67	-163 480 288,04
Henkilöstökulut	-683 332,86	-571 278,72	-25 573 182,46	-24 983 027,07	-5 221 132,34	-3 773 082,42	-31 477 647,66	-29 327 388,21
Palvelujen ostot	-3 424 267,13	-3 945 502,09	-14 646 801,95	-13 468 256,23	-1 650 471,22	-1 247 250,64	-19 721 540,30	-18 661 008,96
Palvelujen ostot - sisäiset	-122 465,46		-430 720,77	-44 024,89	-400 135,00	-300 000,00	-953 321,23	-344 024,89
Vuokratulot	-1 138 626,22	-1 025 449,59	-1 535 507,02	-1 431 908,40	-485 815,74	-358 125,68	-3 159 948,98	-2 815 483,67
Aineet ja tarvikkeet	-10 258,50	-15 851,04	-1 276 181,19	-1 291 911,51	-58 048,89	-65 403,33	-1 344 488,58	-1 373 165,88
Annetut avustukset			-13 611 574,76	-14 427 492,93			-13 611 574,76	-14 427 492,93
Muut toimintakulut	-357 014,88	-282 144,19	-236 983,47	-998 501,67	-2 376,92	-7 958,79	-596 375,27	-1 288 604,65
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-184 709 048,72	-169 320 513,67	-57 310 951,62	-56 645 122,70	-7 817 980,11	-5 751 820,86	-249 837 980,45	-231 717 457,23
Siirto omakatteeseen rahastoon	-103 800 343,15	-85 633 235,00	-84 523,32	-118 812,69			-103 884 866,47	-85 752 047,69

TOIMINTAKATE

Keskusrahastomaksut	0,00	0,00	-51 155 944,22	-50 738 199,67	-5 262 790,65	-4 695 745,91	-56 418 734,87	-55 433 945,58
Rahoitustuotot ja -kulut			53 451 882,00	52 532 096,10		-248,27	53 451 882,00	52 532 096,10
			3 002 727,22	2 994 451,66			3 002 478,95	2 994 451,66

VUOSIKATE

Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00	5 298 665,00	4 788 348,09	-5 263 038,92	-4 695 745,91	35 626,08	92 602,18
			-3 633 574,90	-4 011 496,55			-3 633 574,90	-4 011 496,55

TILIKAUDEN TULOS

Rahastojen lisäys(-) ja vähennys(+)	0,00	0,00	1 665 090,10	776 851,54	-5 263 038,92	-4 695 745,91	-3 597 948,82	-3 918 894,37
			111 477,93	55 461,76			111 477,93	55 461,76

TILIK. YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ

	0,00	0,00	1 776 568,03	832 313,30	-5 263 038,92	-4 695 745,91	-3 486 470,89	-3 863 432,61
--	------	------	--------------	------------	---------------	---------------	---------------	---------------

KIRKON KESKUSRAHASTO
Tase 31.12.2014

	Kirkon eläkelaitos		Kirkon yhteinen toiminta		Kirkon palvelukeskus	
	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013
Toiminnanala						
Vastaavaa						
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Aineettomat hyödykkeet						
Aineettomat oikeudet						
Muut pitkävaikutteiset menot						
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet						
Rakennukset						
Kilinteet rakenteet ja laitteet						
Koneet ja kalusto						
Ennakkomaksut ja keskenmäiset hankinnat						
Sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet						
TOIMEKSIANTOJEN VARAT						
Muut toimeksiantojen varat						
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Saamiset						
Pitkäaikaiset saamiset						
Lyhytaikaiset saamiset						
Rahoitusarvopaperit						
Osakkeet ja osuudet						
Muut arvopaperit						
Rahat ja pankkisaamiset						
Vastaava yhteensä	1 122 497 666,36	1 019 620 095,07	142 255 111,18	138 337 490,25	401 189,95	218 666,53
VASTATTAVAA						
OMA PÄÄOMA						
Peruspääoma	1 121 805 238,96	1 018 107 043,15	69 480 676,65	67 815 586,55	-13 177 770,34	-7 914 731,42
Sidotut rahastot	1 121 907 386,30	1 018 107 043,15	19 263 417,07	19 263 417,07		
Muut rahastot			290 832,77	402 310,70		
Edellisten tilikauden ylijäämä	-102 147,34		48 149 858,78	46 892 306,29	-7 914 731,42	-2 793 746,32
Tilikauden ylijäämä	0,00		1 776 568,03	1 257 552,49	-5 263 038,92	-5 120 985,10
TOIMEKSIANTOJEN VARAT						
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00	38 799 871,09	38 715 347,77	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA						
Pitkäaikainen	692 427,40	1 513 051,92	33 974 563,44	31 806 555,93	13 578 960,29	8 133 397,95
Lainat muilta luotonantajilta	30 848,00		0,00	0,00	12 604 565,85	8 092 770,31
Saadut ennakot	661 579,40	1 513 051,92	33 974 563,44	31 806 555,93	974 394,44	40 627,64
Lyhytaikainen						
Lainat rahoituslaitoksilta						
Eläkelainat						
Saadut ennakot	3 723,22	1 513 051,92	2 109 795,58	2 62 032,97	94 434,04	15 169,09
Ostovelat	583 606,51		18 524 626,49	18 236 880,63	191 067,65	25 458,55
Muut velat	74 249,67		11 312 979,27	11 284 920,79	688 892,75	
Siirtovelat						
Vastattavaa yhteensä	1 122 497 666,36	1 019 620 095,07	142 255 111,18	138 337 490,25	401 189,95	218 666,53
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

**KIRKON KESKUSRAHASTO
LIITETIETO V. 2014**

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Varsinaiset kirjanpitokirjat

Tasekirja (sidottu)
Päiväkirja (atk)
Pääkirja (atk)
Tuloslaskelma (atk)
Tase (atk)

Apukirjat

Kassakirjanpito
Ostoreskontra
Laskutus ja myyntireskontra
Eläkemaksukirjanpito
Kolehtikirjanpito
Vuokra- ja vastikekirjanpito
Palkkakirjanpito
Matkalaskukirjanpito
Käyttöomaisuuskirjanpito

Kirkon Keskusrahasto

Nro sarja Tositelaji

Kassa- ja muistiotositteet

1	AB	Kirjanpitosite - peruutus/kuittaus
1	SA	Kipan muistiotosite
1	SK	Seurakunnan muistiotosite
1	SR	Sijoituskirjanpidon muistiotosite
1	SZ	Muistion peruutus
1	TO	Tiliote
1	ZM	Kirjanpitosite - M2 matkalaskuohjelmasta kirjanpitoliittymä

Myyntilaskut

18	DA	Asiakastosite
18	DG	Asiakkaat - hyvitys
14	DZ	Asiakkaat - maksu
9	RV	Laskun siirto

Ostolaskut

19	KA	Toimittajatosite
19	KG	Toimittajat - hyvitys
19	KR	Toimittajat - lasku
15	KZ	Toimittajat - maksu
19	TM	Matkalasku ostoreskontra

Käyttöomaisuus

1	AA	Käyttöomaisuuskirjaus
3	AF	Poistokirjaus
1	AZ	Purku käyttöomaisuuteen

Palkat

1	PA	Palkkatosite
1	PV	Lomapalkkavarauus

Käytetyt tositenumerot

1000000	1014052
3000000	3000011
14000000	14011689
15000000	15019280
18000000	18000028
19000000	19021549
90000000	90012233

Toimintakertomuksen sekä tilinpäätöksen päiväys ja allekirjoitus

Helsingissä 24. helmikuuta 2015

Kirkon keskusrahasto



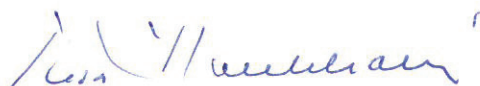
Kari Mäkinen



Riitta Alaja



Irja Askola



Esa Koukkari

Johannes Leppänen



Eija Nivala



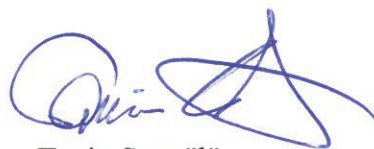
Outi Nokso-Koivisto

Sami Ojala

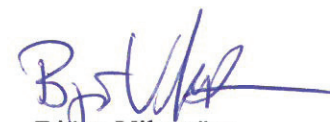


Marjaana
Perttula

Risto Rasimus



Tapio Seppälä



Björn Vikström



Veikko Väisänen



Åsa A. Westerlund

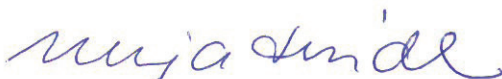


Leena Rantanen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 19 maaliskuuta 2015



Merja Lindh
KHT

Tilintarkastuskertomus

Kirkon keskusrahaston kirkolliskokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Kirkon keskusrahaston kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2014. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Kirkkohallituksen vastuu

Kirkkohallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Kirkkolain säännösten mukaisesti sekä soveltuvin osin Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Kirkkohallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko kirkkohallituksen jäsenet syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus Kirkon keskusrahastoa kohtaan taikka rikkoneet Kirkkolakia siltä osin mitä laissa Kirkon keskusrahaston hallinnosta säädetään.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätöksen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidesaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhteisössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhteisön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Kirkkolain ja soveltuvin osin Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot yhteisön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 19.3.2015

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö



Merja Lindh
KHT

Sijoitustoiminnan tuotto 2014: 8,09 %

Sijoitustoiminnan tuotto 1991–2014: + 8,23 % p.a. (reaalituotto + 6,39 % p.a.)

Rahaston koko 31.12.2014: 1 243 070 896 €

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2014 **KIRKON ELÄKERAHASTON JOHTOKUNTA**

1 Johtokunnan kokoonpano ja tehtävät

Kirkkojärjestyksen 22 luvun 3a §:n mukaan kirkon keskusrahaston eläkerahaston varojen sijoittamista varten on kirkkohallituksen toimikaudekseen asettama kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunta. Kirkon eläkerahaston johtokunta valittiin kirkkohallituksen täysistunnon kokouksessa 8.6.2012. Samassa kokouksessa kirkkohallitus valitsi johtokunnan puheenjohtajaksi toimitusjohtaja Pasi Strömbergin (varajäsen sijoitusjohtaja Tomi Viia). Johtokunnan muut jäsenet ovat; toiminnanjohtaja Jussi Junni ¹ (varajäsen neuvottelija Anne Kaitainen), hallintojohtaja Riitta-Sisko Tarkka (varajäsen johtaja Juha Tuohimäki), toiminnanjohtaja Ritva Rasila (varajäsen lakimies Anna-Maria Numminen), kiinteistöjohtaja Seppo Kosola (varajäsen työmarkkina-asiamies Pauliina Hirsimäki), johtaja Hanna Hiidenpalo (varajäsen toimitusjohtaja Hannu Hokka), rehtori Eva Liljeblom (varajäsen lakimiesasessori Ritva Saario), sosionomi Veikko Väisänen (varamies käräjätuomari Outi Nokso-Koivisto) ja lakimies Keijo Karhumaa² (varajäsen johtava työmarkkinalakimies Jonna Voima). Johtokunnan varapuheenjohtajana toimii toiminnanjohtaja Ritva Rasila ja sihteerinä sijoitusjohtaja Ira van der Pals. Johtokunnan toimikausi päättyy 31.5.2016.

Johtokunnan tehtävät on määritelty kirkkojärjestyksen 22 luvun 3a §:ssä. Tämän lisäksi kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunnan johtosäännössä, jonka Kirkkohallitus on vahvistanut 8.12.1998, on säännös siitä, mistä yksittäisistä sijoituksista johtokunta päättää. Muista kuin johtosäännössä tarkoitetuista yksittäisistä sijoituksista päättää kirkon keskusrahaston johtaja.

Johtokunnan tehtävänä on

- 1) päättää sijoitustoiminnassa käytettävistä sijoitusmuodoista ja niissä sovellettavista periaatteista.
- 2) päättää sijoitusten jakautumisesta eri sijoitusmuotoihin ja niiden tuottotavoitteista.
- 3) päättää sijoitusten riskienhallinnassa noudatettavista periaatteista.
- 4) hyväksyä vuosittain kirkon eläkerahaston varojen sijoitussuunnitelma.
- 5) päättää omaisuudenhoitajista ja näiden kanssa laadittavista sopimuksista.
- 6) päättää niistä sijoitussuunnitelmassa määritellyistä yksittäisistä sijoituksista, jotka on määrätty johtokunnan tehtäväksi.
- 7) huolehtia sijoitustoiminnan kokonaisuuden valvonnasta.

Eläkerahaston sijoitustoimintaa valvovat Finanssivalvonta, keskusrahaston tilintarkastajat sekä keskusrahaston sisäiset tarkastajat.

Vuoden 2014 aikana pidettiin kahdeksan johtokunnan kokousta. Johtokunnan kokousten varsinaisten jäsenten läsnäoloprosentti oli 83,33 % (94 % vuonna 2013).

¹ Jussi Junni 1.11.2014 alkaen, Esko Jossas 8.6.2012-1.11.2014

² Keijo Karhumaa 1.6.2014 alkaen, Jonna Voima 8.6.2012-1.6.2014

2 Sijoitustoiminta vuonna 2014

2.1 Sijoitustoiminnan järjestäminen

Eläkerahaston sijoitustoimintaa hoidetaan suorien rahastosijoitusten ja täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimusten kautta. Eläkerahasto on hajauttanut sijoitusriskejään toimialoittain, maantieteellisesti, yrityskoon, sijoitustyilien ja omaisuudenhoitajien mukaan.

2.2 Kirkon eläkerahaston tilikauden tulos ja sijoitusvuosi 2014

Kirkon eläkerahastolle vuosi 2014 oli tuotoltaan hyvä. Vuoden 2014 sijoitustoiminnan nettotulos käyvin arvoihin oli 8,09 %. Tuotto ylittää selkeästi sijoitussuunnitelmassa asetetun kuuden prosentin tuottotavoitteen. Lisäksi salkun volatilitaetti alitti asetetun 9,5 % riskitason ollessa 5,97 %. Paras kuukausituotto oli 2,23 % ja heikoin -1,33 %. Eläkerahaston pitkän aikavälin nettotuotto (1991–2014) pysyi edelleen hyvänä, ollessa vuoden lopussa 8,23 % p.a. (reaalinen vuosituotto 6,39 % p.a.).

Maailmantalouden kasvu pysyi odotettua vaimeampana vuoden 2014 ensimmäisellä puoliskolla. Alkuvuoden aikana ankara talvi hyydytti taloutta Yhdysvalloissa, minkä jälkeen talous kuitenkin piristyi selvästi loppuvuotta kohti. Paranevan talouskasvun seurauksena USA:n keskuspankki lopetti joukkolainojen osto-ohjelmansa ja sijoittajien huomio kääntyi vuonna 2015 odotettavissa olevaan ensimmäiseen ohjaukskoronnostoon. Myös Kiinan hidastumassa ollut talous lisäsi hieman vauhtia kesän aikana. Lisää tukea maan talous sai syksyn mittaan, kun keskuspankin politiikka muuttui elvyttävämpään suuntaan. Euroalueella olosuhteet kotimaisen kysynnän elpymiselle kohentuivat työttömyyden vähentyessä ja pankkien luottopolitiikan helpottaessa. Euroalueen vaatimattoman nousun tielle kasautui kuitenkin esteeksi heikko vientikehitys ja Ukrainan kriisiin sekä Venäjälle asetettuihin pakotteisiin liittyvä epävarmuus. Lisäksi loppuvuoden aikana voimakkaan öljyn hinnanlaskun myötä voimistunut deflaatiouhka painoi edelleen euroalueen talustilannetta. EKP:lta odotetaan yleisesti uusia taloutta ja inflaatiota nostavia toimia vuoden 2015 alkupuolella.

Vuonna 2014 sijoitusmarkkinoiden tuotot kokonaisuudessaan maltillistuivat edellisiin vuosiin nähden. Sijoitustuottojen hajonta oli hyvin voimakasta etenkin kehittyvillä osakemarkkinoilla. Esimerkiksi Intiassa maan talouden ja politiikan suunnanmuutoksen myötä sijoitustuotot olivat erinomaiset kun taas Venäjällä öljyn hinnanlaskun sekä talouskasvun heikkenemisen myötä euromääräiset sijoitustuotot jäivät erittäin heikoiksi. Valuuttakurssimuutoksilla oli huomattavia vaikutuksia myös Pohjois-Amerikan ja Japanin markkinoilta saatuihin euromääräisiin tuottoihin. Dollarin vahvistuminen paransi tuottoja Pohjois-Amerikan markkinoilta ja Jenin heikentyminen vähensi Japanin markkinoiden tuottoja. Valuuttakurssimuutosten taustalla olivat hyvin eri tahtiin kulkevat taloudet ja sen myötä poikkeaviin suuntiin liikkuvat keskuspankkipolitiikat Euroopassa, USA:ssa ja Japanissa. Laajasti katsottuna osakemarkkinoiden kehitys vuonna 2014 vastasi osakekohtaisten tuloskehitystä arvostustasojen kohoamisen sijaan.

Korkomarkkinoiden tuotot olivat yllättävän hyviä vuonna 2014, kun yleinen korkotaso jatkoi laskussa inflaation jäädessä odotuksia hitaammaksi talouskasvun piristymisestä huolimatta. Yrityslainojen ja euroalueen reuna-alueiden riskilisiä laski EKP:n toteuttamat tukitoimet sekä odotukset edelleen vuonna 2015 lisääntyvistä uusista tukitoimista. Myös matalana pysyneet yritysten maksuhäiriöt antoivat tukea yrityslainamarkkinoille. Kehittyvien markkinoiden lainojen tuottoa taas heikensi loppuvuoden aikana voimakkaan öljyn hinnanlaskun aiheuttama epävarmuus.

Eläkerahaston tuottolukuja vuosille 2013 ja 2014 on esitetty seuraavassa taulukossa:

Eläkerahaston tuottoluvut	2013	2014
Eläkerahaston tuotto	7,66 %	8,09 %
Eläkerahaston vertailuindeksi	7,92 %	10,50 %
Osakesijoitukset yhteensä	13,77 %	12,10 %
Osakesijoitusten vertailuindeksi	14,14 %	14,67 %
Korkosijoitukset yhteensä	0,84 %	5,94 %
Korkosijoitusten vertailuindeksi	1,67 %	8,66 %
Kiinteistösijoitukset	9,30 %	5,97 %

Yksittäisten vertailuindeksien tuottoja

Rahamarkkina (3kk)	0,20 %	0,27 %
EMU valtionobligaatiot	1,28 %	13,53 %
Yrityslainat - Investment Grade	2,39 %	8,25 %
Yrityslainat - High Yield	8,62 %	3,77 %
Kehittyvät korkomarkkinat (EMD)	-5,58 %	7,09 %
Osakkeet maailma	21,19 %	19,20 %
Osakkeet Eurooppa	19,82 %	6,84 %
Osakkeet kehittyvät markkinat	-6,82 %	11,11 %
Osakkeet Pohjois-Amerikka	23,96 %	27,11 %
Osakkeet Suomi	31,63 %	10,58 %

2.3 Eläkerahaston koko 31.12.2014

Vuoden lopussa eläkerahaston sijoitukset olivat hajautettuna seuraavasti:

Omaisuuslaji	2014	osuus
Osakkeet	520 449 104	41,87 %
Suomi	75 665 257	6,09 %
Eurooppa	88 710 029	7,14 %
Pohjois-Amerikka	167 383 860	13,47 %
Kehittyvät markkina	124 936 073	10,05 %
Muu maailma	63 753 885	5,13 %
Korkosijoitukset	479 893 234	38,61 %
Euroalueen valtio-obligaatiot	62 136 736	5,00 %
Yrityslainat (IG + HY)	221 002 085	17,77 %
Kehittyvät markkinat	93 698 496	7,54 %
Vaihtovelkakirjalainat	21 652 881	1,74 %
Rahamarkkinasijoitukset	81 403 036	6,55 %
Muut sijoitukset	242 728 558	19,53 %
Yhteensä	1 243 070 896	100,00 %

3 Vuoden 2014 aikana johtokunnassa käsitellyt asiat

3.1 Sijoitussuunnitelma

Johtokunta hyväksyi joulukuussa 2014 sijoitussuunnitelman vuodelle 2015. Osakesijoitusten perusallokaatio palautettiin pitkän aikavälin strategiseen 40 %:in painoon, vuonna 2014 johtokunta oli nostanut osakkeiden peruspainoa taktisesti 43 %:iin. Seuraavassa taulukossa on esitetty eläkerahaston omaisuusluokkakohtainen perusallokaatio vuodelle 2015. Omaisuusluokan muodostavat sijoitukset, jotka reagoivat yhdenmukaisesti talouden muutoksiin. Yhteisvaihtelu eri omaisuusluokkien välillä on vähäisempää kuin omaisuuslajin sijoitusten keskinäinen yhteisvaihtelu. Hajauttamalla sijoitukset eri omaisuusluokkiin rahaston kokonaisriski pienenee. Eläkerahaston käyttämät omaisuusluokat ovat korko-, osake- ja muut sijoitukset.

Omaisuusluokka	peruspaino	min	max
Korkosijoitukset	38 %	30 %	60 %
Osakesijoitukset	40 %	30 %	50 %
Muut sijoitukset	22 %	5 %	30 %
Yhteensä	100 %		

Eläkerahaston pitkän aikavälin tuottotavoite on 6 % riskitasolla 9,5 %. Tuotto-odotus perustuu omaisuusluokkien pidemmän aikavälin tulevaisuuden tuotto-odotuksiin. Esimerkiksi osakkeet ovat historiallisesti tuottaneet pitkiä korkosijoituksia enemmän, mutta samalla tuottojen vaihtelut ovat olleet suurempia kuin korkosijoituksilla. Pitkän aikavälin tuotto-odotusta on siksi syytä verrata kumulatiivisiin vuosituottoihin eikä yksittäisiin vuosihavaintoihin.

Sijoitussuunnitelma sisältää myös suunnitelman vastuullisen sijoittamisen osalta. Suunnitelmassa kerrotaan, kuinka vastuullista sijoittamista toteutetaan käytännössä eläkerahastossa. Suunnitelma on jäsennetty YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden mukaisesti. Vastuullisen sijoitustoiminnan kehittämisessä sekä reagoivassa toiminnassa ja vaikuttamisessa on käytetty vastuullisen sijoittamisen konsulttia, Ethix SRI Advisors. Vastuullisesta sijoittamisesta on kerrottu enemmän erillisessä vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksessa.

3.2 Riskienhallintasuunnitelma

Johtokunta hyväksyi joulukuussa 2014 eläkerahastoa koskevan riskienhallintasuunnitelman vuodelle 2015. Keskeneräisen salkunhallintajärjestelmän kilpailutuksen takia Kirkon eläkerahasto tulee täydentämään riskienhallintasuunnitelmaa kevään 2015 aikana niin, että siinä otetaan huomioon uuden salkunhallintajärjestelmän mahdollistamat riskienhallintaprosessit.

Riskienhallintasuunnitelman tarkoituksena on ohjata eläkerahaston sijoitustoiminnan riskienhallintaa. Riskienhallintasuunnitelmassa on lisäksi kuvattu kirkon keskusrahaston sijoitustoiminnan organisaatio ja toimintatavat.

3.3 Muut johtokunnan käsittelemät asiat

Kertomusvuonna johtokunta käsittelee mm. seuraavia asioita:

Salkunhallintajärjestelmän ja siihen liittyvän palvelukokonaisuuden kilpailutus tehtiin hankintalain mukaisesti EU-tason kilpailullisella neuvottelumenettelyllä. Päätöksen hankinnasta teki Kirkkohallituksen virastokollegio 18.12.2014 ja toimijaksi valittiin kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen jättänyt Suomen Sijoitustutkimus Oy.

Salkkurakenteen muutokset. Allokaatioyhteistyökumppanin vaihtumisen myötä osa eläkerahaston salkussa olleista OP Pohjola Varainhoidon hallinnoimista *korkorahastoista* korvattiin alkuvuoden aikana Danske Capitalin vastaavilla tuotteilla. Kehittyvien korkomarkkinoiden sijoituksissa luovuttiin yhdestä sekä valuutta- että paikallisvaluuttamäärisiin lainoihin sijoittavasta strategiasta. Poistuvan rahaston tilalle kehittyvien korkomarkkinoiden salkkuun valittiin paikallisvaluuttamäärisiin lainoihin sijoittava strategia. Muutoksen myötä Kirkon eläkerahasto pystyy aiempaa tarkemmin itse hallinnoimaan salkkurakenteen valuutta- ja paikallisvaluuttamääräisten lainojen osuutta.

Osakesalkussa siirryttiin alkuvuodesta uuteen indeksirahastosarjaan, joka sulkee pois kiistanalaisten aseiden valmistajia. Indeksisijoitusten osuus osakesalkussa kaksinkertaistui vuoden aikana, johtuen aktiivisen omaisuudenhoidon heikommasta tuottokehityksestä vallinneessa markkinasentimentissä. Pohjoisamerikkalaisessa osakesalkussa tehtiin kaksi merkittävämpää muutosta vuoden aikana. Kesällä salkkuun lisättiin suuria arvoyhtiötä suosiva rahasto ja loppuvuodesta tehtiin rahastovaihto, jonka myötä salkun arvoteemaa vahvistui edelleen. Kehittyvien markkinoiden osakesalkkuun lisättiin uusi rahasto hajauttamaan salkun manageririskiä. Valitulla uudella rahastolla on vahva ESG-analyysiin perustuva sijoitusprosessi.

Finanssivalvonnan vuosivalvontaraportti merkittiin johtokunnassa tiedoksi.

Finanssivalvonnan riskienhallinnan tarkastus. Finanssivalvonta suoritti Kirkon eläkerahaston riskienhallinnan tarkastuksen syksyn 2014 aikana. Eläkerahaston johtokunta laati vastineen Finanssivalvonnan tarkastuskirjeeseen 18.12.2014. Vastineessa esitettiin toimenpidesuunnitelma sekä toteutusaikataulut tehtyihin havaintoihin.

Pääoma- ja kiinteistösijoitukset. Johtokunta päätti uudesta toimintamallista, jossa suurin osa Kirkon eläkerahaston nykyisistä pääoma- ja kiinteistörahastosijoituksista siirrettiin uuteen kommandiitti-yhtiö-rakenteeseen. Yhteistyökumppaniksi valittiin eQ Private Equity. Uuteen toimintamalliin kuuluvat sijoitusten hallinnointi ja raportointi.

Pääomasijoitukset ja muut vaihtoehtoiset sijoitukset. Johtokunta päätti tehdä 3 miljoonan euron sijoitussitoumuksen Bocap BF Yrityslaina I rahastoon. Lisäksi eläkerahaston johtokunta päätti tehdä 5 miljoonan euron sijoituksen SEB Microfinance rahastoon.

Kiinteistösijoitukset. Eläkerahaston johtokunta päätti Sponda Fund II Ky:n rahasto-osuuksien myynnistä Certum Oy:lle. Myynnistä saadut varat noin 7 miljoonaa euroa päätettiin sijoittaa Certum Oy:n osakkeisiin.

Vaikuttamistapaukset. Eläkerahasto osallistuu vaikuttamiskeskusteluihin kaikkien hälyttävien normirikkomustapauksien kanssa vastuullisen sijoittamisen konsultin Ethix SRI Advisorsin palvelun kautta. Keskeisiä vaikuttamisteemoja ovat olleet ihmisoikeusasiat, ympäristöasiat ja yritysten vastuullinen toiminta kehitysmaissa. Lisäksi eläkerahasto osallistui aktiivisesti omistamiensa kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin ja yrityskeskusteluihin. Vastuullisen sijoittamisen asioita on käsitelty säännöllisesti johtokunnassa vuonna 2014.

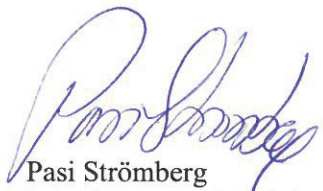
Vastuullisen sijoittamisen ohjeet. Johtokunta hyväksyi uudet ohjeet, jotka korvaavat aiemmat vastuullisen sijoittamisen ohjeet (2007) sekä Kirkon omistajapolitiikan (2009).

Vastuullisen sijoittamisen verkkosivut. Sakasti-sivustolle rakennettiin uudet suomen- ja ruotsinkieliset verkkosivut, joiden sisältö perustuu eläkerahaston päivitettyihin vastuullisen sijoittamisen ohjeisiin.


Vastuullisen sijoittamisen työryhmän toiminta. Työryhmä kokoontui vuoden 2014 aikana kolme kertaa. Ryhmän tehtävänä on tukea kirkon eläkerahaston vastuullisen sijoittamisen kehittämistä. Työryhmään kuuluvat: Leena Rantanen (puheenjohtaja), Pasi Strömberg, Ira van der Pals, Ilkka Sipiläinen, Anna Hyske, Mika Kuisma, Antti Savilaakso, Magdalena Lönnroth sekä Tuija Helenelund.

Eläkejärjestelmän rahoitusryhmän toiminta. Työryhmän kokoontui vuoden 2014 aikana kaksi kertaa. Työryhmän tehtävänä on seurata kirkon eläkerahaston riittävyttä ja valmistella vuosittain esitys johtokunnalle seuraavana vuonna perittävän työnantajan eläkemaksun ja eläkerahastomaksun suuruudesta. Työryhmään kuuluvat: Leena Rantanen (puheenjohtaja), Pasi Strömberg, Ira van der Pals, Juha Tuohimäki, Heikki Hiilamo, Roman Goebel ja Eveliina Nyandoto.

Salkunhoitajan vaihtuminen. Kirkon eläkerahaston salkunhoitajaksi palkattiin Eveliina Nyandoto. Hän aloitti tehtävässä 9.6.2014.



Pasi Strömberg
Johtokunnan puheenjohtaja



Ira van der Pals
Johtokunnan sihteeri

VASTUULLISEN SIOJITTAMISEN TOIMINTAKERTOMUS 2014

Kirkon eläkerahasto on sitoutunut vastuulliseen sijoittamiseen. Vastuullisen sijoittamisen avulla eläkerahasto varmistaa sijoituksilleen hyvän tuoton sekä sijoitusriskien tehokkaan hallinnan. Eläkerahasto ottaa kaikessa sijoitustoiminnassaan huomioon ESG-näkökohdat eli ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät asiat.

Eläkerahaston uudet vastuullisen sijoittamisen ohjeet valmistuivat kesällä 2014. Uusien ohjeiden avulla eläkerahasto avaa vastuullisen sijoittamisen toimintatapoja eri omaisuusluokkien osalta. Lisäksi eläkerahasto kartoitti jo toisena vuotena peräkkäin omaisuudenhoitajien aktiivisuutta erityisellä ESG-kyselylomakkeella. Vaikuttamistoiminta ja sijoittajayhteistyö Finsifissä jatkuivat keskeisinä toiminta-alueina. Eläkerahaston äänestystilastot kerättiin ensimmäistä kertaa niin suorien osakesijoitusten kuin osakerahastojen osalta.

1 Uudet vastuullisen sijoittamisen ohjeet

Eläkerahaston uudet vastuullisen sijoittamisen ohjeet valmistuivat kesäkuussa 2014. Ohjeiden valmistelusta vastasi johtokunnan asettama vastuullisen sijoittamisen työryhmä.

Päivitettyjen ohjeiden tarkoituksena on luoda konkreettiset ja käytännönläheiset suuntaviivat eläkerahaston vastuulliselle sijoitustoiminnalle sekä avata selkeästi eläkerahaston odotuksia omaisuudenhoitajille ja yrityksille. Ohjeissa avataan muun muassa, miten vastuullista sijoittamista tehdään eri omaisuuslajeissa ja millä kriteereillä eläkerahasto arvioi omaisuudenhoitajiensa vastuullisuutta. Lisäksi ohjeissa käsitellään ensimmäistä kertaa yritysten veropolitiikkaa ja verojalanjälkeä.

Ohjeet toimivat esimerkkinä myös seurakunnille ja muille evankelis-luterilaisen kirkon piirissä toimiville sijoittajille.

Lisätietoja: www.sakasti.fi

2 Vastuullinen sijoittaminen eri omaisuusluokissa

Kirkon eläkerahasto ottaa vastuullisuusnäkökulmat huomioon kaikissa omaisuusluokissa. Vuoden 2014 aikana eläkerahasto suoritti useita vastuulliseen sijoittamiseen keskittyviä projekteja sekä osake-, korko- että muiden sijoitusten osalta:

A) Osakesijoitukset

Kiistanalaiset aseet poissulkevat osakeindeksirahastot. Taktisen allokaation toteuttamiseksi eläkerahasto käyttää passiivisia sijoitusinstrumenttejä kuten osakeindeksirahastoja. Eläkerahasto siirtyi vuoden 2014 alussa BlackRockin uuteen indeksirahastosarjaan, jossa suljetaan pois maamiinon ja rypälepommien valmistajat. Lisäksi BlackRock käyttää aktiivisesti äänioikeutta yhtiökokouksissa maailmanlaajuisesti ja tukee tällä tavoin eläkerahaston tavoitetta aktiivisesta omistajuudesta ja vaikuttamisesta. BlackRock osallistuu vuosittain yli 14 000 yhtiökokoukseen.

B) Korkosijoitukset

Sijoitustoiminnan vastuullisuuden kehittäminen. Vastuullisen sijoittamisen käytännöt eivät ole yhtä vakiintuneita yritysainasijoittamisen kuin osakesijoittamisen puolella. Aktiivisen omistajuuden tuomat mahdollisuudet puuttuvat korkosijoittajalta, mutta omaisuudenhoitajat voivat silti ottaa ESG-asiat johdonmukaisesti mukaan sijoitusanalyysiin eri menetelmin ja keskustella yritysten kanssa vastuullisista toimintatavoista.

Eläkerahasto on vuoden aika käynyt keskustelua ja järjestänyt työpajan yhdysvaltalaisen High Yield-omaisuudenhoitajansa kanssa, joka haluaa kehittää sijoitustoimintansa vastuullisuutta. Seuraava askel omaisuudenhoitajalle on laatia omat vastuulliset sijoitussäännöt ja allekirjoittaa YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet.

C) Muut sijoitukset

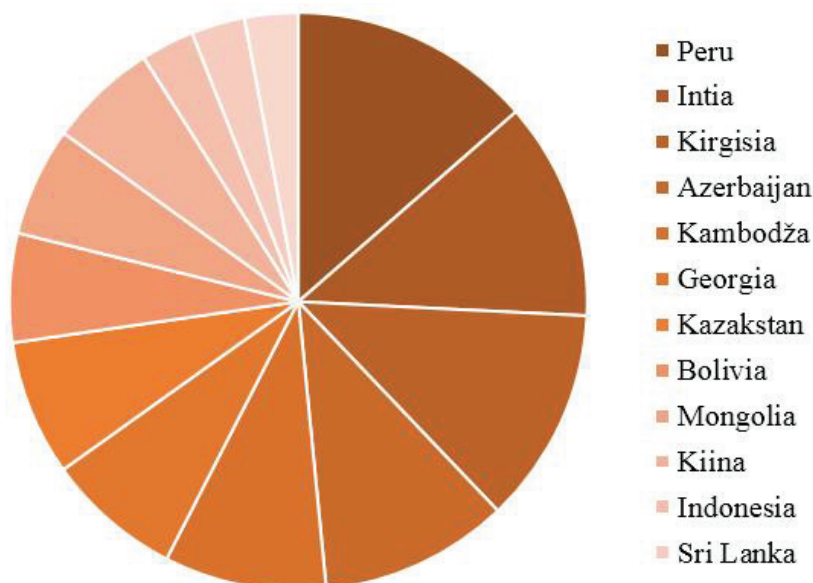
Uusi mikrolainarahasto. Eläkerahaston vastuullisen sijoittamisen ohjeiden päivityksen yhteydessä impact investing eli vaikuttavuussijoittaminen lisättiin uudeksi vastuullisen sijoittamisen lähestymistavaksi. Vaikuttavuussijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia yrityksiin, organisaatioihin tai rahastoihin, joiden tarkoituksena on tehdä mitattavissa olevaa sosiaalista tai ympäristöllistä muutosta sijoitustuottojen rinnalla.

Eläkerahasto teki ensimmäisen vaikuttavuussijoituksensa SEB Microfinance II -rahastoon keväällä 2014. Rahaston varat sijoitetaan paikallisten mikrorahoituslaitosten lainasopimuksiin. Mikrorahoituslaitokset lainaavat rahaa kehittyvien maiden pienyrityksille. SEB Microfinance -rahastolla on epäsuorasti melkein neljä miljoonaa laina-asiakasta kahdenkymmenen eri mikrorahoituslaitoksen kautta.

Mikrorahoitussegmentillä on tärkeä vaikutus kehittyvien maiden talouskasvuun. Mikrorahoituslaitokset rahoittavat matalan tulotason yrittäjiä, joilla ei ole pääsyä tavalliseen pankkijärjestelmään: näillä asiakkailla ei ole vakuuksia tai lainojen koko on liian pieni herättääkseen paikallisten pankkien kiinnostusta. Pienyrityksen menestyminen rakentaa taloudellista turvaa ja hyvinvointia yrittäjän omassa lähipiirissä. Liiketoiminnan kasvattaminen tuo mukaan lisää perheitä ja paikallisväestöä positiiviseen talouskierteeseen.

Kuva: SEB Microfinance-rahasto sijoittaa hajautetusti kehittyville markkinoille.

Lähde: SEB





Kuva: Yli puolet lainanottajista SEB Microfinance-rahastossa ovat naisia.

Lähde: SEB

■ Naiset 59 % ■ Miehet 41 %

Vaikuttavuussijoittaminen on tällä hetkellä vauhdikkaimmin kasvava vastuullisen sijoittamisen lähestymistapa maailmassa. Eläkerahasto seuraa aktiivisesti vaikuttavuussijoittamista ja sen eri muotojen kehitystä.

3 Omaisuudenhoitajien ESG-kysely

Kirkon eläkerahasto teki toisen kerran kyselyn omaisuudenhoitajiensa vastuullisen sijoittamisen aktiivisuuden tasosta. ESG-asiat ja siihen liittyvät vaatimukset arvioidaan perusteellisesti yhteistyökumppanin valintavaiheessa, mutta eläkerahasto haluaa myös seurata omaisuudenhoitajiensa edistymistä jatkuvasti.

Kyselyn tulosten pohjalta eläkerahasto käy keskustelua omaisuudenhoitajiensa kanssa toimintatapojen kehittämiseksi. Omaisuudenhoitajalla ei tarvitse olla kaikkia vastuulliseen sijoittamiseen liittyviä prosesseja käytössä yhteistyön alusta alkaen, vaan eläkerahasto voi osallistua näiden prosessien kehitystyöhön. Omaisuudenhoitajan sitoutuminen YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (PRI) on tärkeä lähtökohta.

Eläkerahasto lähetti kyselylomakkeen kaikille osake- ja korkopuolen omaisuudenhoitajille. Kyselyssä oli kuusi eri osa-aluetta:



Kyselyn vahvin osa-alue kaikille omaisuudenhoitajille oli (2.) omien vastuullisen sijoittamisen periaatteiden ja prosessien määrittäminen. Kyselyyn osallistuneista 18 omaisuudenhoitajasta 17 oli PRI-allekirjoittajia ja viidellätoista omaisuudenhoitajalla oli vastuullisen sijoittamisen ohjeet käytössä.

Kahdellatoista omaisuudenhoitajalla on käytössä erityinen lista poissuljettavista sijoituskohteista. Sijoituskohteiden välttäminen on eläkerahaston kyselyn tulosten perusteella yleisin vastuullisen sijoittamisen lähestymistapa. Myös aktiivinen omistajuus ja ESG-integrointi ovat yleisesti käytettyjä lähestymistapoja.

Suurin osa omaisuudenhoitajista järjestää vastuullisen sijoittamisen tiedotus- ja koulutustilaisuuksia sijoitushenkilöstölleen. Toisaalta tämä toiminta ei vielä vaikuta siihen, miten laajasti ESG-asiat otetaan mukaan omaisuudenhoitajan sijoitusprosessiin tai millä tavalla omaisuudenhoitaja tuo ESG-tietoa ja resursseja työntekijöidensä käyttöön.

Kaikki omaisuudenhoitajat tapaavat säännöllisesti yrityksiä ja 13 omaisuudenhoitajaa keskustelee ainakin välillä ESG-asioista. 15 omaisuudenhoitajaa analysoi ESG-asioita sisäisesti ja/tai ostavat ESG-tietoja ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Kyselyn haastavin osa-alue kaikille omaisuudenhoitajille oli varsinainen (4.) ESG-integrointi ja toiminnasta (6.) raportointi. Tärkeimpien ESG-asioiden määrittäminen on osoittautunut vaikeaksi, ja erillinen vastuullisen sijoittamisen raportointi on toistaiseksi rajallista niin sisällön kuin säännöllisyyden osalta.

4 Vaikuttamistoiminta 2014

Vaikuttamistoiminnan avulla Kirkon eläkerahasto haluaa kantaa vastuunsa omistajana ja varmistaa sijoituskohteidensa kestävä arvonkehityksen pidemmällä aikavälillä. Jotta tämä olisi mahdollista, sijoituskohteina olevien yritysten on toimittava pitkäjänteisesti ja hallittava riskit omistajien edun mukaisesti. Eläkerahaston lähtökohtana on keskustella yritysten kanssa toimintatapojen muuttamiseksi.

Eläkerahaston vaikuttamistoimintaan kuuluu yhtiökokouksiin osallistuminen, sijoitussalkun vastuullisuusseulonta ja kansainväliset vaikuttamiskeskustelut sekä sijoittaja-aloitteisiin osallistuminen.

A) Yhtiökokoukset

Keväällä 2014 Kirkon eläkerahasto osallistui 13 kotimaisen pörssiyhtiön yhtiökokoukseen. Osallistuminen tapahtui yhdessä Nordean ja Evlin kanssa, sillä ne vastaavat eläkerahaston suomalaisten osakemandaattien hoitamisesta. Osallistumiskriteerinä oli, että yhtiö on suomalaisen osakesalkun merkittävimpien omistusten joukossa tai yhtiökokouksen esityslistalla on erityisen ajankohtaisia aiheita.

Listaus yhtiökokouksista, joihin Kirkon eläkerahaston edustaja on osallistunut sekä niissä mahdollisesti suoritetuista äänestyksistä:

24.2.2014	Kone Oyj	Ei äänestyksiä
6.3.2014	Amer Sports Oyj	Ei äänestyksiä
6.3.2014	Wärtsilä Oyj	Ei äänestyksiä
19.3.2014	Uponor Oyj	Ei äänestyksiä
20.3.2014	Revenio Group Oyj	Ei äänestyksiä
20.3.2014	Nordea Ab	Äänestetty hallituksen esitysten mukaisesti
3.4.2014	PKC Group Oyj	Ei äänestyksiä
8.4.2014	Nokian Renkaat Oyj	Ei äänestyksiä
8.4.2014	Fortum Oyj	Ei äänestyksiä
10.4.2014	Affecto Oyj	Ei äänestyksiä
24.4.2014	Sampo Oyj	Ei äänestyksiä
24.4.2014	Huhtamäki Oyj	Ei äänestyksiä
17.6.2014	Nokia Oyj	Ei äänestyksiä

Eläkerahaston osakerahastojen puolella rahastoyhtiöt osallistuivat satoihin yhtiökokouksiin vuoden 2014 aikana:

Eurooppalaiset osakerahastot	128
Pohjoisamerikkalaiset osakerahastot	201
Kehittyvien markkinoiden osakerahastot	40
Tyynenmeren osakerahastot	186
Globaalit osakerahastot	0
Osakeindeksirahastot ~ 90 % sijoituksista	

Osallistumisluvuissa on päällekkäisyyksiä.

B) Vastuullisuusseulonta ja kansainväliset vaikuttamiskeskustelut

Eläkerahasto seuloi sijoitussalkkunsu kahdesti vuodessa, jotta salkun vastuullisuudesta saadaan ajantasainen kokonaiskuva. Seulonnasta vastaa yritysvaluuttatutkimukseen erikoistunut tutkimus- ja konsultointiyhtiö Ethix SRI Advisors. Ethixin analyysipalvelun avulla eläkerahasto pystyi tunnistamaan sijoitussalkun kansainväliset sopimusrikkomustapaukset (ympäristönormit, ihmisoikeus, työoikeus ja korruptio) sekä kartoittamaan erityistä tarkkailua vaativat toimialat (tupakka, aseptit, aikuisviihde, alkoholi ja uhkapeli). Seulontatulokset ja niiden käsittely ovat pysyvä osa eläkerahaston omaisuudenhoitajatapeamisia.

Ethixin seulontatulokset toimivat vaikuttamistoiminnan lähtökohtana. Eläkerahasto osallistuu Ethixin välityksellä vaikuttamiskeskusteluihin vakavia normirikkomuksia tehneiden yritysten kanssa. Vaikuttamiskeskustelut yritysten kanssa tapahtuvat kirjeiden, puhelinkonferenssien tai tapaamisten välityksellä. Vaikuttamiskeskustelun suunnitteluvaiheessa Ethix laatii listan toimenpiteistä, joita yrityksen tulisi suorittaa toimintansa puutteiden korjaamiseksi ja uusien ongelmien välttämiseksi. Toteutuneita toimenpiteitä käytetään vaikuttamiskeskustelussa

edistymisen merkinä. Yritys poistuu Ethixin seurantalista ja vaikuttamiskeskustelu päättyy, kun kaikki toimenpiteet ovat suoritettu.

Kuva: Ethixin vaikuttamisprosessi.

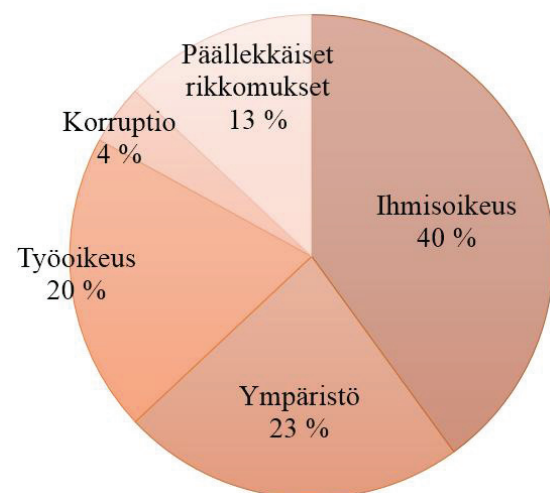


Kaikki vaikuttamistapaukset ovat erilaisia, ja positiivisten tulosten saavuttaminen voi kestää vuosia. Vaikuttamisen tavoite on saada yritys luomaan kestävä toimintamallit ja hyvä hallintotapa tulevaisuutta varten, ja sitä kautta luoda omistajilleen lisäarvoa.

Jos vaikuttamiskeskusteluilla ei pystytä muuttamaan yrityksen toimintaa, eläkerahasto voi harkita sijoituksesta luopumista. Sijoitusrahastoissa eläkerahasto on yksi osuudenomistaja monen muun joukossa, mutta eläkerahasto pyrkii ennakoivasti ja tapauskohtaisesti vaikuttamaan salkunhoitajan arvopaperivalintoihin.

Ethixin vaikuttamispalvelun piiriin kuului yhteensä 111 yritystä vuonna 2014. Kirkon eläkerahasto ei omista kaikkia näitä yrityksiä, vaan tarkoituksena on olla mukana vaikuttamassa myös potentiaaliin sijoituskohteisiin.

Suurin osa (40 %) vaikuttamiskeskusteluista liittyvät ihmisoikeusnormien rikkomiseen:



Esimerkkejä eläkerahaston vaikuttamiskeskusteluista ja tuloksista:

Ihmisoikeusrikkomukset: Veolia Environnement ja Stora Enso

Ihmisoikeusrikkomukset koskevat usein tilanteita, jossa yritys on toiminnallaan heikentänyt ihmisten edellytyksiä jatkaa normaalia ja turvallista elämää nykyisessä elinympäristössään. Kehitysmaissa yritysten tulisi maahankintojen yhteydessä huomioida paikallisväestön olosuhteet ja oikeudet.

YK:n päätöksen mukaan miehityillä alueilla on kiellettyä rakentaa tai muulla tavalla hyödyntää maaperää. Israelin miehittämällä palestiinalaisalueilla rikotaan jatkuvasti YK:n päätöstä. Kaikki yritykset, jotka toiminnallaan tukevat rakentamista miehityillä alueilla, tai muulla tavalla tukevat ja rahoittavat miehitystä, joutuvat Ethixin seurantaan.

Ranskalainen ympäristö- ja kuljetuspalveluyhtiö Veolia Environnement on ollut mukana Ethixin vaikuttamisprosessissa useita vuosia. Vaikuttamisen seurauksena Veolia Environnement on siirtymässä pois infrastruktuuri- ja palveluhankkeista, jotka tukevat laittomia siirtokuntia Palestiinassa. Tähän mennessä yritys on lopettanut toimintansa bussiliikenteen ja jätekeräyksen puolella. Vuonna 2014 yritys ilmoitti myyvänsä vedenkäsittelytoimintansa sekä tytäryhtiönsä, joka osallistuu junaratahankkeeseen. Nämä kaupat toteutuvat alustavien tietojen mukaan vuoteen 2015 mennessä. Tämän jälkeen Veolia Environnement poistuu Ethixin seurantalialta.

Ihmisoikeusrikkomuksien joukossa on myös tapauksia, jossa yritys toiminnallaan tukee paikallisen yhteiskunnan epäkohtia kuten lapsityövoiman käyttöä. Metsäyhtiö Stora Enso on välillisesti toimitusketjunsä kautta käyttänyt lapsityövoimaa Pakistanissa. Pakistanilaisten lasten keräämää jätepaperia myytiin Bulleh Shah -yhtiölle, josta Stora Enso omistaa 35 prosenttia. Lapset joutuivat työskentelemään alle kymmenen sentin tuntipalkalla vaarallisissa olosuhteissa kaatopaikalla Sahiwalin kaupungissa. Stora Enso ja Bulleh Shah ovat irtisanoneet sopimuksensa lapsityövoiman käytöstä epäiltyjen alihankkijoiden kanssa. Stora Enso on sitoutunut tukemaan lasten perheitä taloudellisesti, jotta lapset pääsevät kouluun.

Bulleh Shah -yhtiön kasvavassa biomassatuotannossa käytetään keskeisenä raaka-aineena vehnänolkia, jotka ovat usein lasten keräämiä ja käsittelemiä. Maataloudessa vaaratekijöitä ovat niin terävät työkalut kuin myrkylliset torjunta-aineet. Stora Enso on hyväksynyt vastuunsa tässä välillisessä maatalouden toimitusketjussa, ja pyrkii edistämään lasten oikeuksia paikallisesti yhteistyössä Maailman Työjärjestön ILO:n kanssa.

Stora Enso on vuoden aikana aktiivisesti osallistunut keskusteluun Ethixin ja muiden sijoittajien kanssa. Yritys esittää kaikkia toimintoja koskevan ihmisoikeusriskiarvioinnin tulokset vuoden 2015 alussa. Stora Enso poistuu Ethixin seurantalialta, kun kaikki suunnitellut toimenpiteet ovat viety päätökseen.

Ympäristönormit: NK Lukoil OAO

Ympäristöön liittyvät normirikkomukset koskevat yleensä yrityksen tapaa kohdata jo sattuneita vahinkoja. Yrityksen tulee itse viipymättä korjata ja korvata aiheuttamansa vahinko. Riippumattomien tarkastajien tulee seurata työskentelyn edistymistä. Yritykseltä edellytetään selkeiden ohjeistusten laatimista ja näiden julkistamista, jotta ne voivat ehkäistä ympäristövahinkoja tulevaisuudessa.

Venäläisen öljy-yhtiön Lukoilin tytäryhtiö on vastuussa vakavista veden ja maaperän saastumisista Komin Tasavallassa, Pohjois-Venäjällä. Lukoil on toistuvasti epäonnistunut korjaamaan syöpyneitä öljyputkia. Tämän seurauksena putkia on puhjennut, ja vuoden 2006 jälkeen on rekisteröity ainakin kahdeksan öljyvuotoa. Viimeisin vuoto tapahtui vuonna 2012. Lukoil ei ole osallistunut saastuneiden alueiden puhdistamiseen, ja lisäksi se on yrittänyt salata saastuneita alueita viranomaisilta.

Lukoil on ollut mukana Ethixin vaikuttamisprosessissa useita vuosia. Vuoden 2014 aikana Lukoil ilmoitti toimenpiteistä, joilla se edistää ympäristöasioita. Kolmannen osapuolen vahvistusta ei vielä ole saatu kyseisten toimenpiteiden toteutumisesta. Lukoil pysyy Ethixin seurantalialla.

Työoikeus: Wal-Mart Stores ja NXP Semiconductors

Valtaosa työoikeusrikkomuksista koskee työntekijöiden oikeutta järjestäytyä ammattiyhdistysten piirissä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa yritykset voivat laillisesti harjoittaa ammattiyhdistysvastaista kampanjointia työpaikoilla. Ethix on käynyt vaikuttamiskeskustelua Wal-Martin kanssa monen vuoden ajan tähän toimintaan liittyen. Tuloksettomana keskustelun takia, Ethix on päättänyt yhteydenpitonsa Wal-Martiin.

Hollantilainen puolijohteiden valmistaja NXP Semiconductors ja sen tytäryhtiötä epäiltiin paikallisen ammattijärjestön toiminnan tukahduttamisesta Lagunassa, Filippiineillä. Syksyllä 2014 NXP ilmoitti, että se on päässyt yhteisymmärrykseen ja tehnyt sopimuksen työntekijöiden ammattiyhdistyksen kanssa. Molemmat osapuolet ovat vahvistaneet sopimuksen ja NXP Semiconductors on poistunut Ethixin seurantalialta.

Korruptio: China Railway Construction Corp Ltd

Hyvän yritysetiikan lähtökohtana toimivat selkeät toimintaohjeet ja läpinäkyvyys. Kesällä 2014 China Railway Construction Corp Ltd (CRCC) vastasi Ethixin tiedusteluihin yritykseen kohdistuneista lahjontasyytöksistä Kiinassa. Kattavassa vastauksessaan CRCC totesi, että syytökset kohdistuivat muutamaa tytäryhtiöön. Tutkinnan kuudesta epäilystä yksi henkilö on saanut tuomion.

CRCC on suorittanut useita toimenpiteitä antikorruptio-ohjelman ja seurantajärjestelmän kehittämiseksi. Yritys on rakentanut uuden sisäisen seurantajärjestelmän, jota valvoo kolmannen osapuolen auditoija. Seurantajärjestelmää on täydennetty whistleblower-toiminnolla. Lisäksi antikorruptio-ohjeisiin on liitetty koulutusohjelma työntekijöille. CRCC on poistunut Ethixin seurantalialta näiden toteutuneiden toimenpiteiden pohjalta.

C) Sijoittaja-aloitteet

Kansainvälisten sijoittaja-aloitteiden kautta eläkerahasto on mukana kehittämässä yritysten raportointikäytäntöjä. Vastuullisen sijoittajan suurimpia haasteita tällä hetkellä on saada luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa yritysten kestävästä toiminnasta. Eläkerahasto on tukenut Carbon Disclosure – aloitetta (CDP) vuodesta 2007 lähtien ja CDP:n hallinnoimaa Water Disclosure –aloitetta vuodesta 2010.

Aloitteiden tarkoitus on ohjeistaa yrityksiä luonnonvarojen ja energian kestävämpään käyttöön sekä informoida kasvihuonekaasupäästöjen ilmastovaikutuksista. Aloitteet tähtäävät korkeatasoisempaan yritysvastuuraportointiin ja päästövähennystavoitteiden asettamiseen. CDP lähettää vuosittain kyselylomakkeita tuhansille yrityksille.

Kirkon eläkerahasto isännöi *CDP Nordic Climate Leadership Seminar and Award Ceremony* -tapahtumaa lokakuussa 2014. Seminaari keräsi yhteen yrityksiä ja sijoittajia keskustelemaan ilmastonmuutostyöskentelyn edelläkävijyydestä, ja millä keinoin käytännössä saavutetaan vihreämpää taloutta. Tilaisuudessa palkittiin vuoden parhaat suomalaiset *Climate Disclosure and Performance Leaders* -edelläkävijäyritykset: Finnair, Vaisala, Nokia ja UPM-Kymmene.

Lisätietoja: www.cdp.net

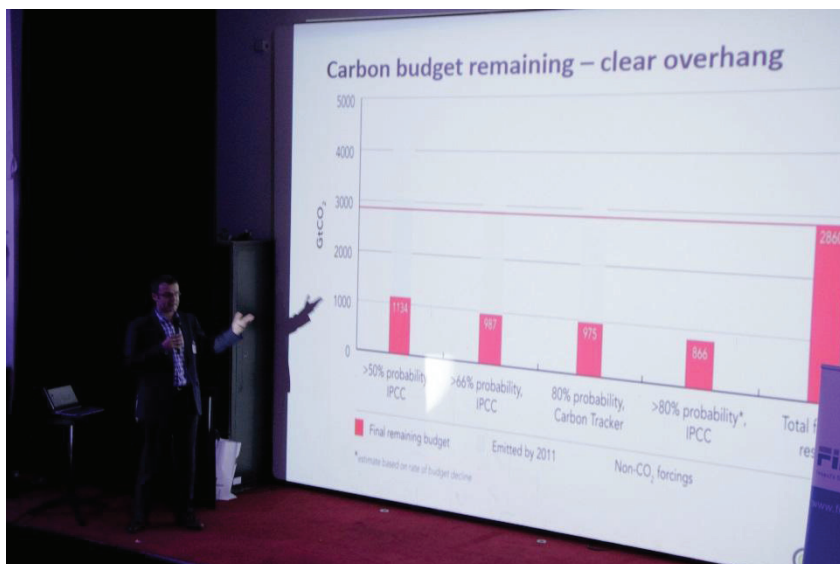
5 Finsif-yhteistyö

Finsif -yhdistyksen tehtävä on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa. Kirkon eläkerahasto on ollut mukana vaikuttamassa Finsifin toimintaan hallitusjäsenenä sekä aktiivisena työryhmäjäsenenä yhdistyksen perustamisesta vuodesta 2010 lähtien. Finsif tukee eläkerahaston vastuullista sijoitustyöskentelyä keräämällä yhteen samanhenkisiä suomalaisia sijoittajia, joiden kanssa eläkerahasto voi vaihtaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä vastuulliseen sijoittamiseen liittyen. Finsif tuo ajankohtaista tietoa jäsenilleen ja tilaisuuksissa vierailee usein kansainvälisiä asiantuntijoita.

Finsifin järjestämässä perinteisessä vuosiseminaarissa 1.10.2014 aiheena oli ”Energy Investing And The Climate Change Challenge – Carbon Bubble or Bust?”. Seminaarissa pääpuhujina olivat Carbon Tracker Initiativen tutkimusjohtaja James Leaton ja Ville Niinistö. Lisäksi seminaarissa järjestettiin paneelikeskustelu, johon osallistui muun muassa St1 hallituksen puheenjohtaja Mika Anttonen sekä WWF:n pääsihteeri Liisa Rohweder. Keskeinen viesti sijoittajille oli, että sijoitussalkun hiilijalanjäljen vähentäminen on mahdollista ilman suurempia vaikutuksia salkun tuotto- ja riskiprofiiliin. Sijoittaja voi tehdä aktiivisia valintoja sijoituskohteiden kasvihuonekaasupäästöjen perusteella, kehittää yritysten päästöraportointia paremman informaation saamiseksi sekä vaikuttaa päätöksentekijöihin.

Finsif jakoi seminaarissa vuosittain jaettavat vastuullisen sijoittamisen tutkimusta palkitsevat stipendit. Stipendien jakamisella Finsif haluaa tukea alan tutkimusta ja edistää vastuullisen sijoittamisen tietoisuuden leviämistä Suomessa.

Lisätietoja: www.finsif.fi



Kuva: Carbon Tracker Initiativen James Leaton pitää puheenvuoron Finsifin vuosiseminaarissa.

Lähde: Finsif

6 Vastuullisen sijoittamisen työryhmä

Vastuullisen sijoittamisen työryhmä on asiantuntijaelin, joka neuvoo Kirkon eläkerahaston johtokuntaa vastuullista sijoittamista ja yritysten vastuullisuutta koskevissa kysymyksissä. Työryhmä kokoontui kolme kertaa vuoden 2014 aikana. Työryhmän jäsenet ovat:

Kirkon keskusrahaston johtaja Leena Rantanen (puheenjohtaja)

Toimitusjohtaja Pasi Strömberg, Eläkekassa Verso

Yhteiskunnan ja kestävän kehityksen asiantuntija, rovasti Ilkka Sipiläinen, Kirkkohallitus

Vastuullisen sijoittamisen päällikkö Anna Hyrske, Ilmarinen

Vastuullisen sijoittamisen asiantuntija Antti Savilaakso, Nordea

Erikoistutkija Mika Kuisma, Aalto Yliopisto

Tiedottaja Tuija Helenelund, Kirkon tiedotuskeskus

Sijoitusjohtaja Ira van der Pals, Kirkon eläkerahasto

Salkunhoitaja ja vastuullisen sijoittamisen asiantuntija Magdalena Lönnroth (ryhmän koordinaattori),
Kirkon eläkerahasto



KiEL-eläkemennoennuste 2014-2100

KEVA/Rahoitusyksikkö/Risto Louhi

Lähtötilanne

- Muodostimme ensimmäistä kertaa lähtötiedot itse reksteridatan perusteella. Tämä auttoi meitä ymmärtämään ja huomioimaan paremmin reksteridatan puutteita.
- Vuoden 2013 lopussa palvelusreksterissä olevia KiEL-vakuutettuja oli noin 21 000, mutta näistä suurella osalla ei ole ollut ansioita pitkään aikaan, eli kyseessä on todennäköisesti ns. päättämättömät palvelukset. Ennusteen laadinnassa otettiin käyttöön kriteeri jossa edellytettiin että viimeisimmästä ansiosta on korkeintaan kaksi vuotta. Tämän ehdon täyttäviä vakuutettuja oli 18 345.
- Vapaakirjalla oli noin 85 600 henkeä
- Vanhuuseläkkeellä oli n. 21 300 henkeä.
- Työkyvyttömyyseläkkeellä oli noin 3 500 henkeä.

Ennusteen sisällöstä

- Malli on puhdas työeläkemenomalli, eikä sisällä esimerkiksi hoitukulumenoa.
- Malli noudattaa olemassa olevaa lainsäädäntöä, eikä pyri ennakoimaan esimerkiksi vuoden 2017 eläkeuudistuksen sisältöä.
- Mallinnettu eläkemeno ei sisällä kuntoutusetuuksia (=kuntoutusraha) eikä ylimääräisiä eläkkeitä, mutta sisältää nettomaksun palkattomista jaksoista aiheutuvasta menosta.
- Palkattomien jaksoiden kustannustenjako on mallinnettu ETK:n ennustamana osuutena palkkasummasta.

Mallin muutoksista ja päivityksistä viimevuotiseen verrattuna

- Malliin lisätty siirtymät suoraan väestöstä vapaakirjalle (ilman palvelussuhdetta vuoden lopussa). Muutos vaikuttaa pitkällä aikavälillä merkittävästi KiEL-vakuutettujen tulevaan ikärakenteeseen.
- Malliin on lisätty erillinen kuolevuusmallinnus työkyvyttömyyseläkeläisille. Vaikutus vähäinen.
- KiEL-kuolevuusmallia on päivitetty ottamalla huomioon myös 2013 toteuma. Vaikutus vähäinen.
- Rahakuolevuusefektiä on päivitetty. Vaikutus vähäinen.

Yleiset oletukset

- Mallin siirtymätodennäköisyydet perustuvat suoraan havaintoihin KiEL- ja VaEL-vakuutetuista. Erillistä harkintaa on käytetty ainoastaan säädettäessä vuosina 1984-1999 syntyneiden vapaakirjalaisten uudelleenpalkkaustodennäköisyyksiä: näitä on pienennetty sen verran, ettei vakuutettujen ikärakenteeseen kehity jatkossa selvää näihin ikäluokkiin painottuvaa ”kyytyrää”.
- Kappalekuolevuutena käytetään havaintoihin perustuvaa omaa KiEL-kuolevuutta. Kuolevuuskehityksen oletetaan noudattavan ETK:n ennusteen kuolevuuskehitystä.
- KiEL-palkkojen oletetaan kehittyvän yleisen ansiotasoindeksin mukaisesti.
- Ikäluokittaisten vanhuuseläkkeelle ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymätodennäköisyyksien oletetaan laskelmassa pienenevän 2 % vuodessa.

Hintojen muutos ja ansiotasonkehitys

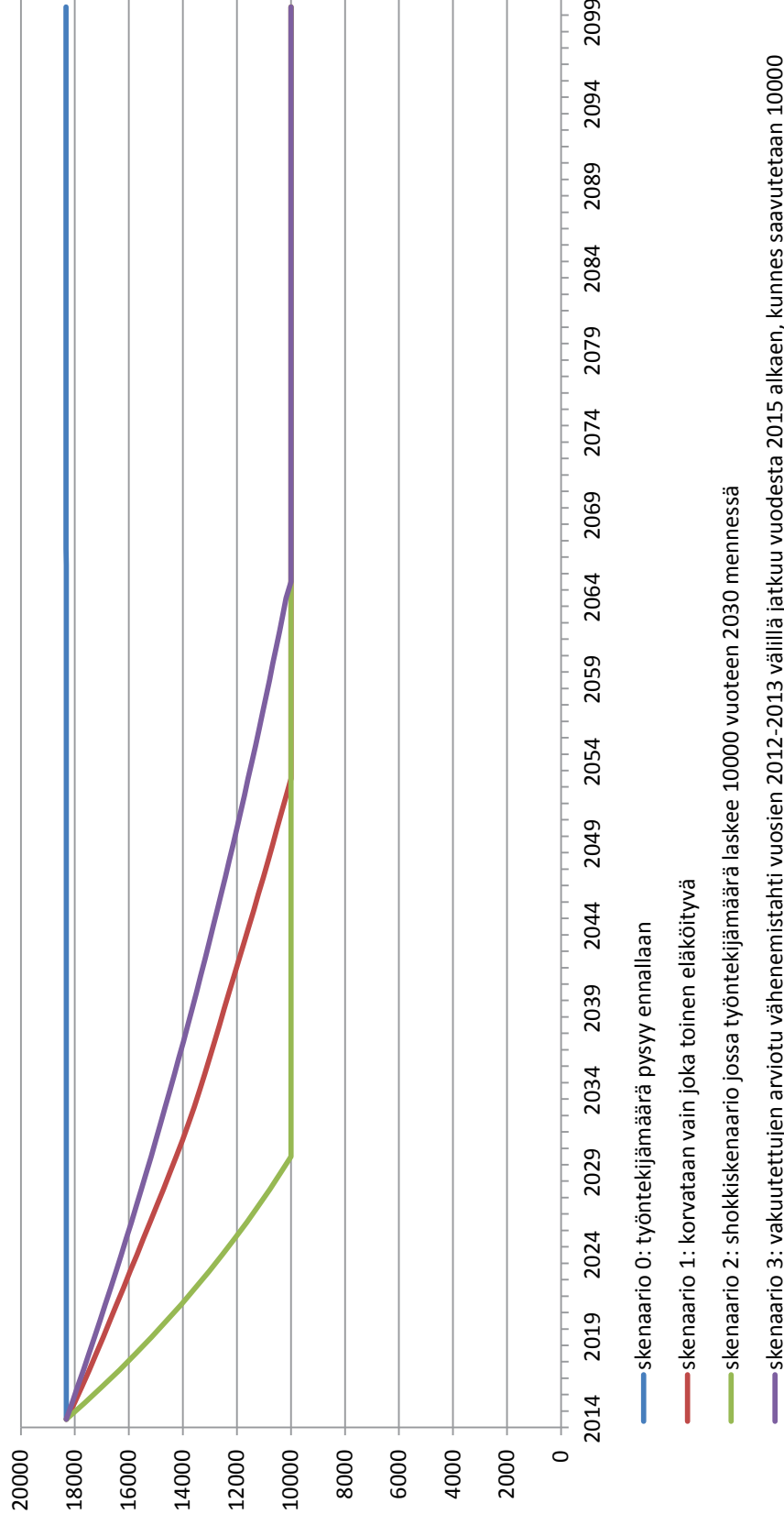
- Vuosien 2014-2017 osalta oletukset seuraavat ETK:n lyhyen tähtäimen ennusteen oletuksia.
- ETK:n pitkän tähtäimen laskelmien mukaisesti pitkän aikavälin hinta-inflaation oletetaan olevan 1,7% ja ansiotason *reaali-*muutoksen 1,6 %.

vuosi	inflaatio	ansiotaso
2014	1.15 %	1.50 %
2015	1.70 %	1.46 %
2016	1.79 %	2.00 %
2017	1.70 %	3.33 %

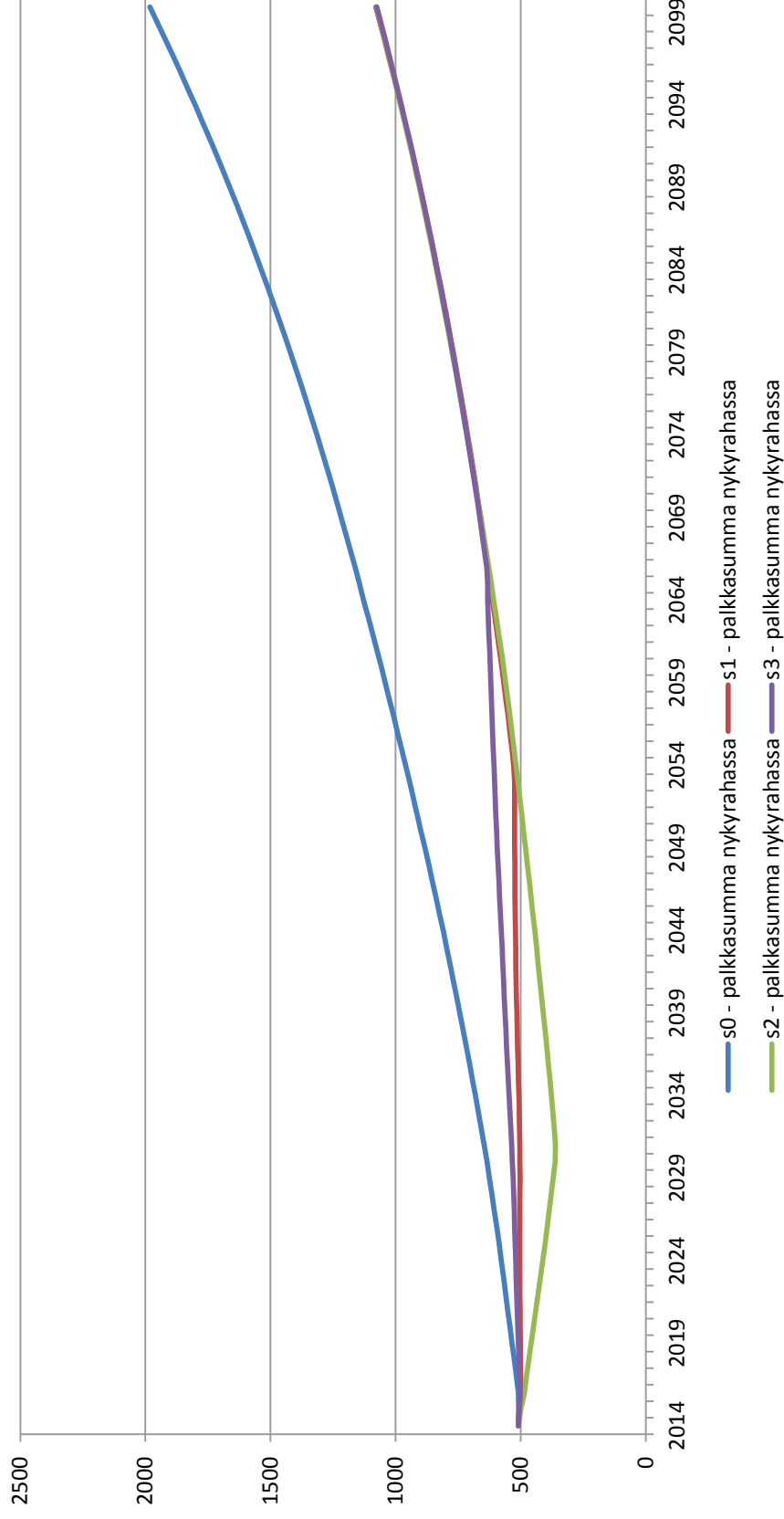
Skenaariot vakuutettujen määrän kehityksestä

- Tilaaaja määritteli perusskenaarioksi (**skenaario 1**) tilanteen jossa rekrytoidaan vain joka toisen vanhuuseläkkeelle siirtyneen tilalle uusi työntekijä kunnes työntekijämäärä on laskenut 10 000 vakuutettuun. Tämä taso saavutetaan vuonna 2053.
- Äärimmäisenä eläkejärjestelmän rasitustestinä tutkittiin myös shokkiskenaariota (**skenaario 2**), jossa vakuutettujen määrän annetaan nopeasti laskea 10000 vakuutettuun vuoteen 2030 mennessä.
- Tämän lisäksi pyrittiin arviomaan vuosien 2012 ja 2013 välillä tapahtunutta vakuutettujen määrän vähenemistä palvelussuhderekisterin ja eläkemaksutilitysten avulla ja jatkamaan arvioitua tahtia 2015 alkaen kunnes vakuutettujen määrä on 10000 (**skenaario 3**). Tämä taso saavutetaan vuonna 2065.
- Lisäksi tarkasteltiin myös vakioskenaariota (**skenaario 0**)

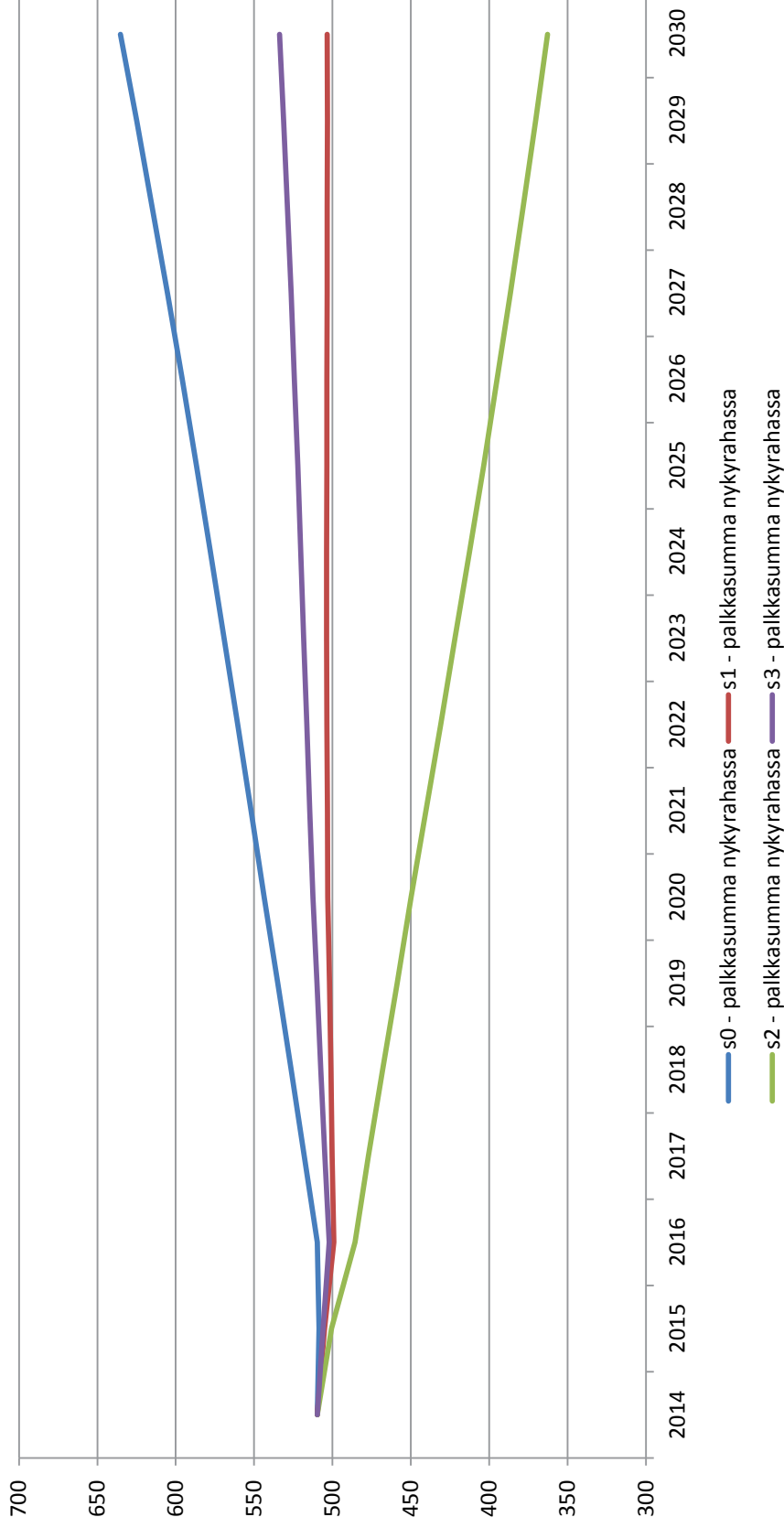
Vakuutettujen lukumäärät eri skenaarioissa



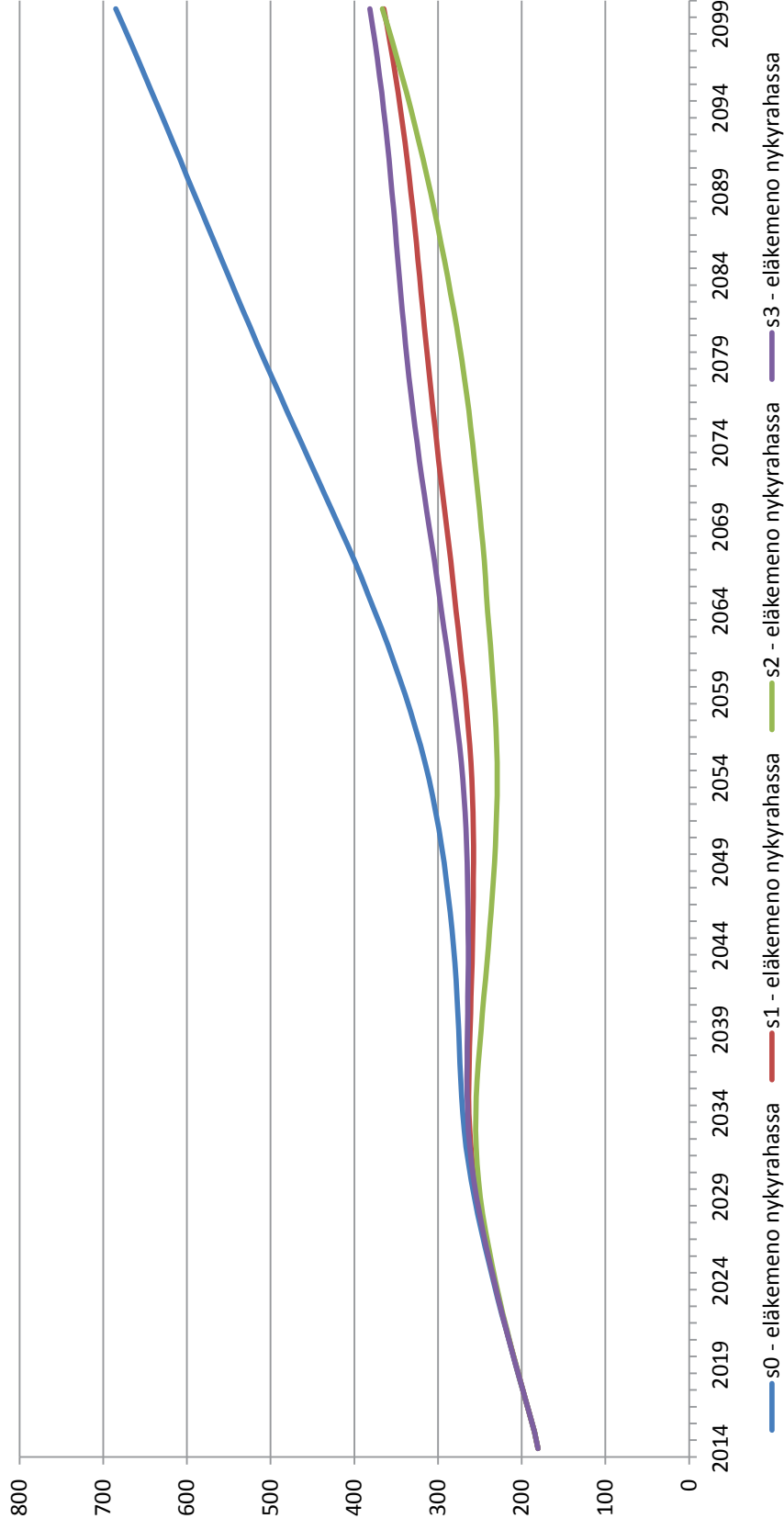
KiEL-palkkasumma 2014-2100, miljoonaa euroa vuoden 2014 hinnoin



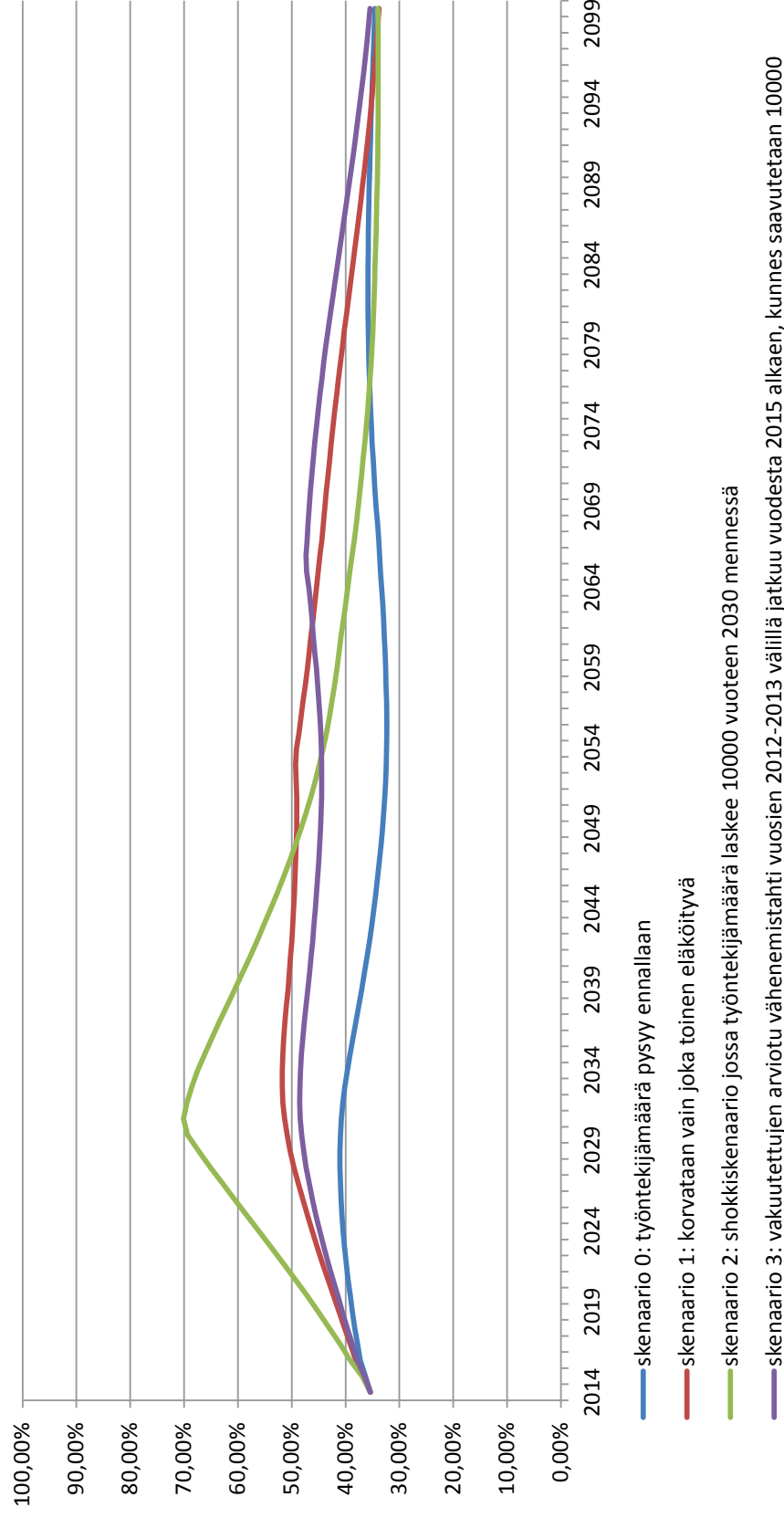
KiEL-palkkasumma 2014-2030, miljoonaa euroa vuoden 2014 hinnoin.



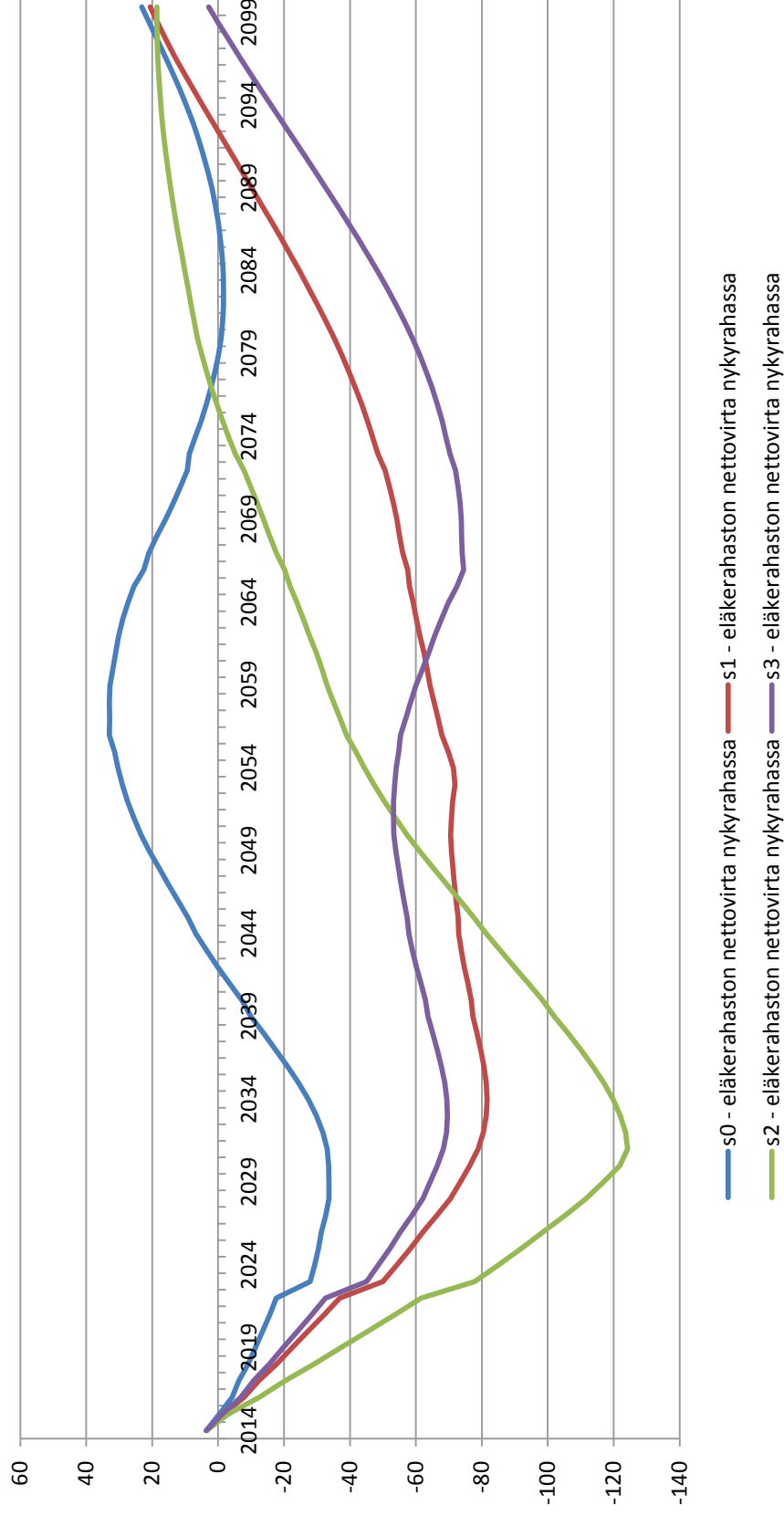
KiEL-eläkemeno 2014-2100, miljoonaa euroa vuoden 2014 hinnoin.



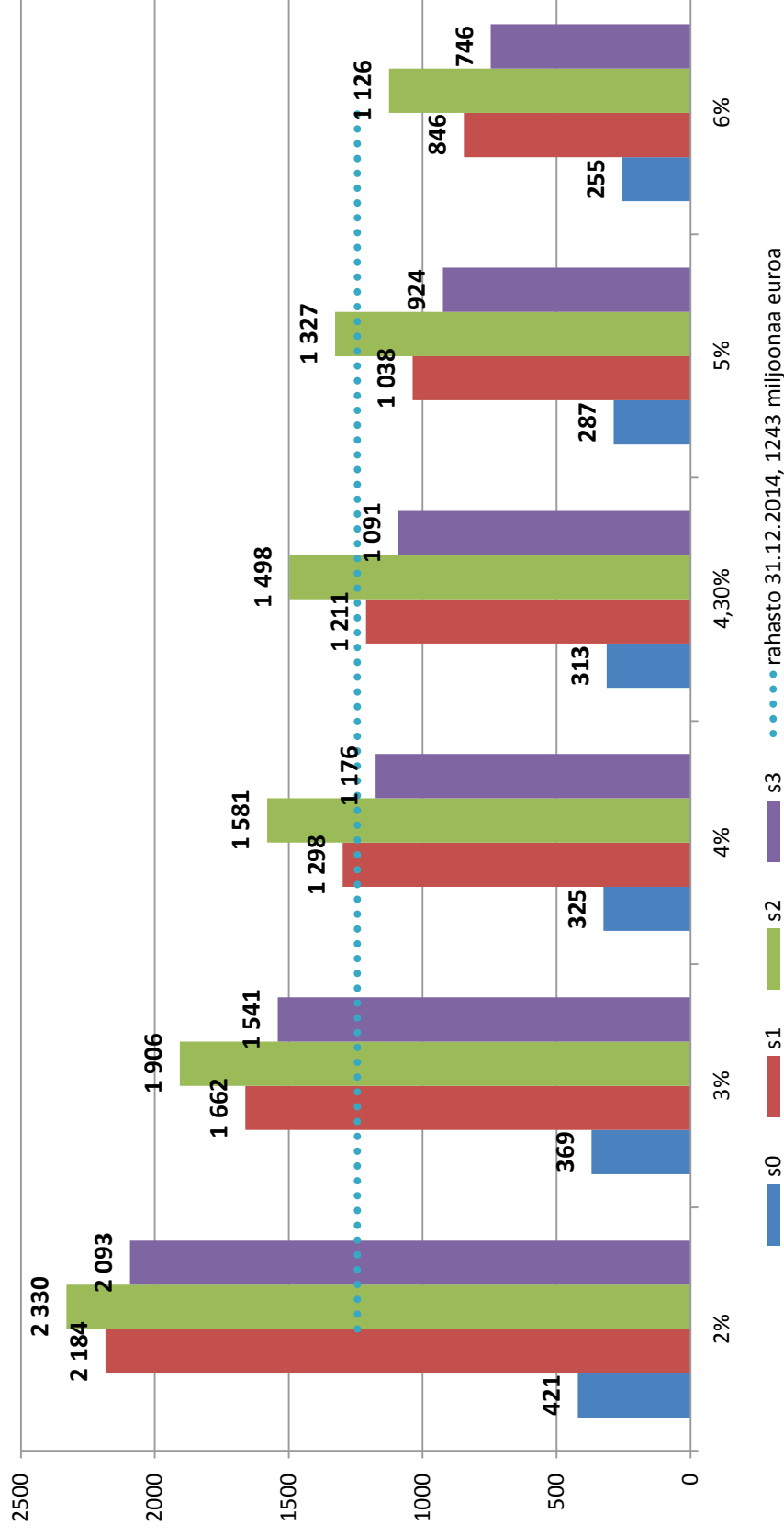
KiEL-eläkemenon suhde palkkasummaan 2014-2100.



KiEL-eläkerahaston nettorahavirta 2014-2100 vuoden 2014 hinnoin, miljoonaa euroa.



Eläkemaksujen lisäksi tarvittava KiEL-pääoma 31.12.2014 per reaalityttö-oletus, miljoonaa euroa.



Evangelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu 31.12.2013

1 Eläkevastuun käsitteestä

Eläkevastuulla tarkoitetaan sitä rahamäärää, mikä tarkasteluhetkellä riittäisi tulevine sijoitustuottoineen kattamaan tarkasteluhetkeen mennessä ansaittujen eläke-etuuksien kustannukset tulevaisuudessa. Eläkevastuuseen liittyy siis aina oletus tietystä sijoitusten tuotosta. Evangelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu kertoo, mikä on kirkon entisille ja nykyisille työntekijöilleen antaman eläkelupauksen hinta yhteensä laskentahetkellä.

Eläkevastuu riippuu valitun sijoitusten tuotto-oletuksen lisäksi myös muista valituista oletuksista, esimerkiksi siitä, miten vakuutettujen elinajan odotetaan tulevaisuudessa kehittyvän, minkä ikäisinä eläkkeelle oletetaan siirryttävän ja miten monien odotetaan jatkossa jäävän työkyvyttömyyseläkkeelle.

Eläkevastuun arvioimiseksi on tärkeää tuntea mahdollisimman tarkkaan laskentahetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden suuruus. Koska työssä olevat kartuttavat eläkkeitään joka vuosi ja koska eläkkeelle siirtyy uusia ihmisiä ja eläkkeeseen oikeutettuja myös kuolee, ei eläkevastuu ole vakio, vaan se muuttuu vuosittain.

Eläkevastuu koostuu korvausvastuusta ja vakuutusmaksuvastuusta. Korvausvastuulla tarkoitetaan vastuuta niistä tapauksista, joissa eläketapahuma on jo sattunut, eli alkaneiden vanhuus-, perhe-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeiden pääoma-arvoa. Vakuutusmaksuvastuulla tarkoitetaan sellaisten laskentahetkeen mennessä karttuneiden eläkeoikeuksien pääoma-arvoa, joissa eläke ei ole vielä alkanut.

2 Eläkevastuun laskenta

Evangelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu on laskettu täyden rahastoinnin periaatteen mukaisesti noudattaen evangelis-luterilaisen kirkon eläkelakia (KiEL) sekä soveltuvin osin työntekijäin eläkelain (TEL) rekisteröidyn lisäeläketurvan ja työntekijän eläkelain (TyEL) laskuperusteita. Lähtökohtana ovat olleet vakuutustoimessa yleisesti hyväksytyt matemaattiset mallit ja laskentaperiaatteet.

Eläkevastuu on laskettu yksilöllisesti jokaiselle KiEL:n piirissä eläkettä joskus työhistoriansa aikana kartuttaneelle henkilölle, olipa tämä jo eläkkeellä, KiEL:n mukaisessa työssä tai työstä eronnut, mutta ei vielä eläk-

keellä. Laskenta on tehty ns. prospektiivisellä menetelmällä eli laskettu jokaiselle henkilölle laskentahetkeen mennessä KiEL:n piirissä karttuneista eläkeoikeuksista pääoma-arvot diskonttaamalla tulevaisuudessa maksettavat eläkkeet laskentahetkeen. Laskennassa on käytetty TyEL-perusvakuutuksen kuolevuutta ja työkyvyttömyysalkavuuksia.

Diskonttaus korkona on käytetty 2,7 prosenttia, jonka on katsottu olevan tulevien ansiotasomuutosten ja eläkkeiden indeksikorotusten ylittävä reaalikorko. Vastaavaa korkoa käytetään myös valtion eläkelain (VaEL) mukaisen eläkevastuun laskennassa. Lisäksi laskelmissa on otettu huomioon myös elinaikakertoimen vaikutus. Laskentatuloksissa on esitetty vuoden 2013 eläkevastuu vertailun vuoksi myös 2,5 ja 3,0 prosentin diskonttauskoroilla laskettuna.

3 Laskentatulokset

3.1 Eläkevastuu 31.12.2013

Yksilöllisesti laskettu evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu 31.12.2013 on

	Alkanut vastuu	Vastainen vastuu	Yhteensä
Aktiivit ja vapaakirjalaiset	0	1 879 935 620	1 879 935 620
Eläkkeensaajat	2 039 416 078	345 332 982	2 384 749 061
Yhteensä	2 039 416 078	2 225 268 603	4 264 684 681

Eläkevastuun tarkempi erittely on esitetty liitteessä 1.

Lisäksi laskelmissa on arvioitu lisäturvan osuutta eläkevastuusta. Aktiivien osalta arvio on melko tarkka, koska laskennan lähtötiedoissa oli tieto lisäturvan määrästä. Sen sijaan eläkkeensaajien osalta lisäturvan osuus eläkevastuusta on karkea arvio, koska laskentaan tarvittavia lähtötietoja ei ollut saatavissa.

3.2 Eläkevastuu 31.12.2013 vaihtoehtoisilla diskonttauskoroilla

Koron valinnalla on eläkevastuun laskennan yksittäisistä oletuksista ehkä suurin vaikutus eläkevastuun suuruuteen. Kun eläkevastuun laskennassa käytettävää korkoa kasvatetaan (ts. rahoille oletetaan korkeampi tuotto tulevaisuudessa), eläkevastuun määrä laskee ja vastaavasti korkoa alennettaessa (rahoille oletetaan pienempi tuotto tulevaisuudessa) eläkevastuun määrä kasvaa.

Alla olevassa taulukossa on evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu per 31.12.2013, kun korko on 3,0 prosenttia yli etuuskien nousun

Taulukko 1: Eläkevastuu, kun diskonttauskorko on 3,0 %

	Alkanut vastuu	Vastainen vastuu	Yhteensä
Aktiivit ja vapaakirjalaiset	0	1 770 937 227	1 770 937 227
Eläkkeensaajat	1 984 938 254	328 058 675	2 312 996 929
Yhteensä	1 984 938 254	2 098 995 902	4 083 934 156

Alla olevassa taulukossa on evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu per 31.12.2013, kun korko on 2,5 prosenttia yli etuuskien nousun

Taulukko 2: Eläkevastuu, kun korko on 2,5 %

	Alkanut vastuu	Vastainen vastuu	Yhteensä
Aktiivit ja vapaakirjalaiset	0	1 957 852 751	1 957 852 751
Eläkkeensaajat	2 077 221 653	357 557 134	2 434 778 787
Yhteensä	2 077 221 653	2 315 409 885	4 392 631 538

3.3 Eläkevastuu 31.12.2014

Evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu per 31.12.2014 on laskettu retrospektiivisesti eläkevastuusta 31.12.2013. Vuoden 2013 eläkevastuu on korkoutettu hetkelle 31.12.2014. Eläkevastuuseen on lisätty vuoden 2014 aikana karttuva vastuu ja vähennetty vuoden 2014 eläkemeno vuoden puolivälistä vuoden loppuun korkoutettuna.

Retrospektiivisellä menetelmällä saatu evankelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu 31.12.2014 on 4 379 500 000 euroa.

1 Eläkevastuun 31.12.2013 erittely

	Alkanut vastuu	Vastainen vastuu		Yhteensä	Arvio lisäturvan osuudesta (euroa / %)		
		Vanhuus	Työkyvyttömyys Perhe				
Aktiivit ja vapaakirjan saaneet Eläkkeensaajat	0	1 611 040 204	129 307 159	1 879 935 620	39 730 640 2,1 %		
Vanhuseläkkeet	1 876 782 661	0	0	146 806 632	2 023 589 293 197 222 728 9,7 %		
Työkyvyttömyyseläkkeet	60 347 253	161 324 656	0	11 614 525	233 286 434 11 169 523 4,8 %		
Työttömyyseläkkeet	3 426	711 484	0	41 838	756 748 0 0,0 %		
Osa-aikaeläkkeet	2 495 511	23 597 360	0	1 236 487	27 329 358 0 0,0 %		
Perhe-eläkkeet	99 787 228	0	0	0	99 787 228 0 0,0 %		
Yhteensä	2 039 416 078	185 633 500	0	159 699 482	2 384 749 061 208 392 251 8,7 %		
Yhteensä	2 039 416 078	1 796 673 704	129 307 159	299 287 739	4 264 684 681	248 122 892	5,8 %

KIRKKOHALLITUS †

Asianro 2015-00112

Kirkkohallitus
Eteläranta 8
PL 210
00131 HELSINKI
puh. 09 1802 1